

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ

ΝΤΑΝΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΣΑΜΑΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Νοέμβριος 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια η χώρα μας, όπως και άλλα αναπτυγμένα κράτη, απαιτούν από τους πολίτες τους την καταβολή ολοένα και υψηλότερων φόρων, που έχει ως επακόλουθο την μείωση του βιοτικού τους επιπέδου. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, παρακολουθούμε ανά τακτά χρονικά διαστήματα, δημοσιεύματα που έχουν ως πρωταγωνιστές, είτε Πολυεθνικές εταιρίες ή οικονομικά ισχυρά φυσικά πρόσωπα, οι οποίοι εμπλέκονται σε σκάνδαλα φοροδιαφυγής χρησιμοποιώντας υπεράκτιες εταιρίες με έδρα τους λεγόμενους φορολογικούς παραδείσους. Στην παρούσα εργασία γίνεται μία προσπάθεια κριτικής προσέγγισης των offshore εταιριών, της λειτουργίας τους, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων τους. Επίσης παρατίθενται τα είδη των offshore εταιριών και πως αυτά χρησιμοποιούνται από τους κατόχους τους, για σκοπούς φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, ξεπλύματος μαύρου χρήματος και υπερτιμολόγησης. Τέλος από την εργασία δεν θα μπορούσε να απουσιάζει το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τον περιορισμό των υπεράκτιων δραστηριοτήτων και οι Διεθνείς συνθήκες που υπογράφηκαν με σκοπό την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
----------------------	----------

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	6
-----------------------------------	---

1.2 ΣΚΟΠΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	6
--------------------------------------	---

1.3 ΔΟΜΗ.....	7
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	9
--------------------------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ.....	15
---------------------------------	-----------

3.1: ΕΝΝΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ.....	15
--------------------------------------	----

3.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ.....	16
---------------------------------	----

3.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	18
----------------------------	----

3.4 ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.....	20
---------------------------------------	----

3.5 ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΕΞΩΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.....	21
---	----

3.5.1 Η ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥΣ.....	21
--	----

3.5.2 ΤΟ ΧΑΜΗΛΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ.....	22
---	----

3.5.3. Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΟΥ.....	22
---	----

3.5.4. Η ΠΑΡΟΧΗ ΑΛΛΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ.....	22
--	----

3.6 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΞΩΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.....	23
---	----

3.7 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΥΠΕΡΑΚΤΙΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ.....	23
---	----

3.7.1 ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΥΡΟΣ & ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ.....	24
--	----

3.7.2 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	25
--	----

3.7.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ.....	25
--------------------------------------	----

3.7.4 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ.....	25
---	----

3.7.5 ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΚΑΙ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑ.....	26
-----------------------------------	----

3.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.....	27
---	----

3.8.1 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΛΑΚΙΟΥ (HOLDING COMPANIES).....	28
--	----

3.8.2 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (FINANCE COMPANIES).....	28
---	----

3.8.3 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΔΕΙΩΝ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (LICENCENCING COMPANIES).....	29
3.8.4 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (TRADING COMPANIES).....	29
3.8.5 ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (SHIPPING COMPANIES).....	30
3.8.6 ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ (TRUSTS).....	30
3.8.7 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ADMINISTRATION COMPANIES).....	31
3.8.8 ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (BANKING COMPANIES).....	32
3.8.9 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (SERVICE COMPANIES).....	32
3.8.10 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (INVESTMENT COMPANIES).....	32
3.8.11 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (INSURANCE COMPANIES).....	32
3.8.12 ΑΚΙΝΗΤΑ.....	33
3.8.13 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ (LEASING COMPANIES).....	33
3.8.14 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΥΒΡΙΔΙΑ (HYBRID COMPANIES).....	33
3.8.15 ΔΟΜΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ (NOMINEES).....	34
3.9 ΤΡΙΓΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ.....	36
3.9.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΡΙΓΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ OFFSHORE ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.....40

4.1 ΝΟΜΟΣ 89/1967.....	41
4.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	42
4.2.1 ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	43
4.2.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΣΧΕΔΙΩΝ, ΕΡΕΥΝΩΝ.....	43
4.2.3 ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ.....	44
4.2.4 ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	45
4.2.5 ΤΟΚΟΙ.....	45
4.3 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	46
4.4 ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	46
4.5 ΣΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΥ.....	47
4.6 Ν.3310/2005.....	47
4.7 Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....	50
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	50
5.2 ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	50
5.3 ΕΙΔΗ ΥΠΕΡΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....	51
5.4 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	53
5.4.1 ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ F.A.T.F.....	53
5.4.2 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ.....	54
5.4.3 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ.....	55
5.4.4 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΕΡΜΟ.....	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η προσπάθεια ορισμένων χωρών για άντληση κεφαλαίων από τη διεθνή αγορά, με σκοπό την βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης, τις οδήγησε στο να θεσπίσουν ευνοϊκό νομοθετικό πλαίσιο για τους αλλοδαπούς επενδυτές. Η προσπάθεια τους στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία καθώς φυσικά και νομικά πρόσωπα από όλο τον κόσμο έσπευσαν να ιδρύσουν σε αυτές τις λεγόμενες υπεράκτιες εταιρίες, με σκοπό την αποφυγή της υψηλής φορολόγησης από τον τόπο διαμονής τους, την απόκρυψη της σύνδεσης τους με περιουσιακά στοιχεία που κατέχουν και άλλων ωφελειών που παρέχονται.

Οι υπεράκτιες εταιρίες, παρά τον «πόλεμο» που δέχονται, ιδίως από το 2008 και έπειτα από τα ανεπτυγμένα κράτη με υψηλή φορολόγηση και από διάφορους οργανισμούς, καταφέρνουν συνεχώς να προσαρμόζονται στο σύγχρονο περιβάλλον. Την προσαρμοστικότητα τους επιβεβαιώνουν πρόσφατες έρευνες, οι οποίες συμπεραίνουν ότι πάνω από το 50% των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών και μεγάλο μέρος του διεθνούς δανεισμού, πραγματοποιούνται μέσω των εξωχώριων εταιριών.

Ο Έλληνας νομοθέτης αρχικά με τον νόμο 3091/2002 και με άλλους που ακολούθησαν τα επόμενα έτη, προσπάθησε να περιορίσει την δραστηριότητα των υπεράκτιων εταιριών στη χώρα μας, ειδικά σε συγκεκριμένους τομείς που παρουσίαζαν έντονη δραστηριότητα, όπως αυτός των ακινήτων. Παρόλα αυτά σύμφωνα με τον αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών σήμερα συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται στη χώρα μας περίπου 10.000 υπεράκτιες εταιρίες. Από αυτές έχουν ελεγχθεί μόνο οι 384 και βεβαιώθηκαν φόροι ύψους 129,5 εκατ. Ευρώ.¹

1.2 ΣΚΟΠΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

---

¹ www.naftemporiki.gr

Η εργασία έχει ως σκοπό να παρουσιάσει όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένα το φαινόμενο των υπεράκτιων εταιριών. Αναλυτικά ασχολείται με τον εννοιολογικό προσδιορισμό των offshore εταιριών, την ανάλυση της έννοιας του φορολογικού παραδείσου, τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά των υπεράκτιων εταιριών, τα κριτήρια επιλογής υπεράκτιου σχήματος. Επίσης σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει τη συμβολή των υπεράκτιων εταιριών στην φοροδιαφυγή, στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος καθώς και των νόμων που πάρθηκαν για τον περιορισμό τους. Δεν θα μπορούσε να απουσιάζει η αναφορά στις τριγωνικές συναλλαγές, ένα σύγχρονο φαινόμενο που συνεισφέρει στην υπερτιμολόγηση των προϊόντων και στην φοροδιαφυγή των νομικών προσώπων.

Στην παρούσα εργασία θα γίνει μία προσπάθεια όσο το δυνατόν πληρέστερης απάντησης των παρακάτω ερωτημάτων:

- Ποιος είναι ο εννοιολογικός προσδιορισμός και ποιες οι βασικές μορφές υπεράκτιων εταιριών;
- Ποια συναλλαγή χαρακτηρίζεται ως τριγωνική και ποιες οι επιπτώσεις της;
- Ποια η φορολογική αντιμετώπιση των υπεράκτιων εταιριών από το Ελληνικό κράτος;

1.3 ΔΟΜΗ

Σε αυτή την εργασία θα γίνει μία προσπάθεια κριτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης των υπεράκτιων εταιριών ακολουθώντας την παρακάτω διάρθρωση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθεται η επισκόπηση βιβλιογραφίας ώστε να αναφερθούν περιληπτικά οι έρευνες και οι απόψεις μερικών ατόμων που ασχολήθηκαν προγενέστερα με τις υπεράκτιες εταιρίες.

Το τρίτο κεφάλαιο αρχίζει με την περιγραφή της έννοιας της offshore εταιρείας και τον ορισμό που δόθηκε από την ελληνική νομοθεσία. Στη συνέχεια παρατίθεται ο εννοιολογικός προσδιορισμός των φορολογικών παραδείσων και αναφέρονται τα κράτη που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι σύμφωνα με την ελληνική κυβέρνηση. Ακολουθεί μία ιστορική αναδρομή των υπεράκτιων εταιριών που συμβάλει στην ευκολότερη κατανόηση των λόγων δημιουργίας τους, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της λειτουργίας τους. Επιπροσθέτως, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται η διαδικασία σύστασης μιας υπεράκτιας εταιρείας, τα πλεονεκτήματα που προσφέρει, τα μειονεκτήματα που αποτελούν αποτρεπτικό μέσο για τη ίδρυση μιας offshore εταιρείας και τα κριτήρια με τα οποία οι ενδιαφερόμενοι

επιλέγουν έναν φορολογικό παράδεισο. Ακόμα παρουσιάζονται οι βασικές μορφές υπεράκτιων εταιριών και πως αυτές χρησιμοποιούνται για λόγους φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, υπερτιμολόγησης των προϊόντων, απόκρυψη της ταυτότητας του ιδιοκτήτη και επαναπατρισμό κεφαλαίων. Το κεφάλαιο τελειώνει με μία αναφορά στο φαινόμενο των τριγωνικών συναλλαγών και με ένα αριθμητικό παράδειγμα που συμβάλλει στην ευκολότερη κατανόηση τους.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται μία παρουσίαση του ελληνικού θεσμικού πλαισίου που διέπει τις υπεράκτιες εταιρίες. Αναφέρονται οι περιορισμοί που τέθηκαν στην δραστηριότητα των offshore στην Ελλάδα και τυχόν δυσκολίες εφαρμοστικές δυσκολίες των νόμων.

Το πέμπτο κεφάλαιο έχει θέμα το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Στην αρχή δίνεται ο ορισμός της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, έπειτα παρουσιάζεται το Αμερικάνικο μοντέλο των τριών φάσεων και τα είδη των υπεράκτιων εταιριών που συμβάλλουν στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Το κεφάλαιο τελειώνει με την παράθεση του νομοθετικού πλαισίου κατά του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Το έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνει συμπεράσματα που απορρέουν από την εργασία και προτάσεις για τον περιορισμό των υπεράκτιων εταιριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Οι υπεράκτιες εταιρίες στις μέρες μας είναι ευρέως διαδεδομένες και χρησιμοποιούνται από φυσικά και νομικά πρόσωπα για ποικίλους λόγους όπως φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή, υπερτιμολόγηση, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος κ.α. Επίσης βρίσκονται συνεχώς στην επικαιρότητα λόγω της απόφασης των αναπτυγμένων κρατών και διάφορων οργανισμών όπως ο Ο.Ο.Σ.Α να περιορίσουν την δραστηριότητα τους και να υποχρεώσουν τους φορολογικούς παραδείσους να λειτουργούν κάτω από μεγαλύτερη διαφάνεια και να είναι δεκτικοί στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών. Πολλοί είναι αυτοί που έχουν ασχοληθεί με τις υπεράκτιες εταιρίες και από διάφορους κλάδους (νομικοί, δημοσιογράφοι, οικονομολόγοι), που με άρθρα και έρευνές τους προσπαθούν να ενημερώσουν το κοινό.

Ο Sharman (2010) αρχικά τονίζει το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι εταιρίες βιτρίνα στο διεθνές χρηματοοικονομικό έγκλημα αναφέροντας τρία παραδείγματά: Το πρώτο αφορά την έκθεση ενός γεροϋσιαστή των Η.Π.Α ο οποίος ερεύνησε περιπτώσεις φοροδιαφυγής μέσω υπεράκτιων εταιριών. Ο γεροϋσιαστής ερεύνησε δύο άτομα τα οποία αναλάμβαναν την ίδρυση υπεράκτιων εταιριών και παρότρυναν τους πελάτες τους να συστήσουν εταιρίες σε φορολογικούς παραδείσους με τέτοια δομή ώστε να αποκρύπτεται η ταυτότητα του κατόχου της εταιρείας και επομένως να αποφεύγεται η φορολόγηση στα περιουσιακά τους στοιχεία. Ο νομικός διαχωρισμός μεταξύ του προσώπου και της εταιρείας επιτυγχάνονταν χρησιμοποιώντας εταιρίες και trust τα οποία σχηματίζονταν στην Νεβάδα και στη νήσο του Μαν ενώ η μεταφορά κεφαλαίου γινόταν μέσω πλασματικών συμβουλευτικών υπηρεσιών μεταξύ ατόμου και εταιρείας.

Το δεύτερο παράδειγμα αφορά την έρευνα για διαφθορά αναφέροντας το παράδειγμα της πώλησης οπλικών συστημάτων αξίας 86 δισεκατομμυρίων Δολαρίων μεταξύ της Βρετανικής εταιρείας BAE systems και της Σαουδικής Αραβίας. Μετά από χρόνια άρνησης, το Φεβρουάριο του 2010 η BAE systems παραδέχθηκε την ενοχή της για να μειώσει τις κατηγορίες περί συνωμοσίας που την βάραιναν. Παραδέχθηκε ότι πλήρωνε προμήθειες ύψους 135 εκατομμυρίων δολαρίων κάθε χρόνο, τα οποία έφταναν στις κυβερνήσεις των κρατών μέσω υπεράκτιων εταιριών με την πρόφαση της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Με

αυτόν τον τρόπο η BAE systems εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της σε τρίτες χώρες αποκρύπτοντας τις συναλλαγές της με τις κυβερνήσεις των κρατών αυτών.

Το τρίτο παράδειγμα αφορά τη δωροδοκία πολιτικών προσώπων από τη Gazprom, με τη χρησιμοποίηση εταιριών βιτρίνας για την μεταφορά των χρημάτων και την αιτιολόγηση τους ως παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών των πολιτικών προσώπων στις υπεράκτιες εταιρίες.

Τέλος περιγράφει τις προσπάθειες του να ιδρύσει υπεράκτιες εταιρίες στις οποίες όμως να αποκρύπτεται η ταυτότητα του και να δημιουργήσει ανώνυμους λογαριασμούς μέσω αυτών. Σκοπός του ήταν να συμπεράνει κατά πόσο η ισχύουσα νομοθεσία η οποία απαγορεύει την ίδρυση ανώνυμων υπεράκτιων εταιριών ισχύει στη πράξη. Μόνο στο 10% των περιπτώσεων έγινε δεκτή η αίτηση για ίδρυση υπεράκτιας εταιρείας και ανώνυμου λογαριασμού τραπέζης μέσω αυτής.

Η Radu (2012) προσπαθεί να μελετήσει την επίδραση των φορολογικών παραδείσων στην παγκόσμια οικονομία. Η παγκοσμιοποίηση καθώς και τα «ρήγματα» που υπάρχουν στο διεθνές φορολογικό σύστημα, έχουν δημιουργήσει ευνοϊκό κλίμα για την δημιουργία φορολογικών παραδείσων. Η ύπαρξη τους επηρεάζει αρνητικά τον προϋπολογισμό εσόδων όλων των χωρών και ειδικά εκείνων που διαθέτουν υψηλή φορολογία. Η ομάδα Tax Justice Network εκτιμά ότι οι φορολογικές απώλειες του παγκοσμίου συστήματος φορολογίας ανέρχονται στα 255 δισεκατομμύρια δολάρια κάθε έτος. Εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ φανερώνουν ότι μόνο το έτος 2007, περίπου 5-7 τρις δολάρια κεφαλαίου μεταφέρθηκαν σε υπεράκτιες εταιρίες.

Επιπροσθέτως οι υπεράκτιες εταιρίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο χρηματοοικονομικό σύστημα της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς το 50% του διεθνούς εμπορίου διέρχεται μέσω αυτών. Οι κυβερνήσεις των περισσότερων χωρών παγκοσμίως αναγνωρίζουν τα προβλήματα που προκαλούνται λόγω των παραπάνω και συμπεριλαμβάνεται στα μεσοπρόθεσμα πλάνα τους η θέσπιση μέτρων για να δοθούν λύσεις στα προβλήματα που προκαλούν.

Ο Dharmapala (2008) συνοψίζει τις συνέπειες και τους καθοριστικούς παράγοντες, της ύπαρξης των φορολογικών παραδείσων. Στην αρχή του άρθρου δίνονται τα χαρακτηριστικά των φορολογικών παραδείσων, όπως μηδενικοί ή μικροί εταιρικοί φόροι, φοροαπαλλαγές για τους αλλοδαπούς επενδυτές και θέσπιση νόμων οι οποίοι προστατεύουν το τραπεζικό απόρρητο. Επίσης αναφέρεται ότι οι φορολογικοί παράδεισοι είναι πιο πλούσιοι συνήθως από τις χώρες με κανονικό φορολογικό σύστημα, είναι νησιωτικές χώρες, έχουν ως επίσημη γλώσσα τα αγγλικά και δεν διαθέτουν πλούσιο υπέδαφος. Στη συνέχεια ο

συγγραφέας προβάλλοντας ένα παράδειγμα ισχυρίζεται ότι οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν την εντύπωση ότι οι υπεράκτιες εταιρίες χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο για φοροδιαφυγή. Φαίνεται όμως ότι η πλειονότητα των υπεράκτιων εταιριών χρησιμοποιείται από τις εταιρίες για την ελαχιστοποίηση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Τέλος παραθέτει κάποια θεωρητικά μοντέλα για να αποδείξει ότι οι υπεράκτιες εταιρίες βοηθούν την παγκόσμια οικονομία, καθώς η ελαχιστοποίηση των φορολογικών υποχρεώσεων των εταιριών οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων, βελτίωση των παροχών σε εργαζομένους και μείωση του φορολογικού ανταγωνισμού ανάμεσα στα κράτη.

Ο Rubin (2013) ισχυρίζεται ότι έως το έτος 2013 οι εταιρίες των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής είχαν συσσωρεύσει 1,95 τρισεκατομμύρια δολάρια σε υπεράκτιες εταιρίες. Το τελευταίο μόνο έτος (2013) προστέθηκαν σε υπεράκτιες εταιρίες τουλάχιστον 206 δισεκατομμύρια δολάρια και με την πάροδο των ετών παρουσιάζεται αυξητική τάση ως προς τη συσσώρευση κεφαλαίων σε φορολογικούς παραδείσους. Ιδιαίτερα οι τεχνολογικές εταιρίες (Microsoft , Apple, IBM), επιλέγουν να κρατούν όλο και μεγαλύτερα ποσοστά από τα κέρδη τους σε χώρες με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές. Αυτό το φαινόμενο συμβαίνει διότι το εταιρικό ποσοστό παρακράτησης φόρου στις Η.Π.Α είναι υψηλό (35%), αλλά οι εταιρίες δεν έχουν καμιά υποχρέωση προς το κράτος για τα κέρδη που αποκτήθηκαν εκτός Η.Π.Α σε περίπτωση που αυτά κρατούνται σε υπεράκτια εταιρεία. Επίσης σύμφωνα με έρευνα εκτιμάται ότι το κράτος των Η.Π.Α κατέγραψε απώλειες ύψους 30-90 δισεκατομμυρίων δολαρίων το έτος 2008, λόγω της ύπαρξης offshore εταιριών. Τις εταιρίες φαίνεται να βοηθά και το υπάρχον φορολογικό σύστημα, διότι υπάρχει η δυνατότητα με τη χρήση κατάλληλων τεχνασμάτων, τα εγχώρια κέρδη να φαίνονται ότι αποκτήθηκαν στους φορολογικούς παραδείσους. Βέβαια εκπρόσωποι Πολυεθνικών εταιριών είτε τηρούν «σιγή ιχθύος» για το συγκεκριμένο ζήτημα, είτε αρνούνται ότι χρησιμοποιούν τέτοιου είδους «παραθυράκια» και σημειώνουν ότι αλλαγές στο φορολογικό σύστημα ενδεχομένως θα επιβαρύνουν τις εταιρίες. Η κυβέρνηση των Η.Π.Α για να αντιμετωπίσει τη φοροαποφυγή σχεδιάζει να μειώσει τον συντελεστή φορολόγησης των εταιριών, διαμορφώνοντας το στο 25%-28% και να εγκαταστήσει ένα παγκόσμιο φορολογικό σύστημα που θα εφαρμόζεται στα συνολικά κέρδη της εταιρείας, άσχετα από το μέρος που αποκτήθηκαν.

Η Elhey (2012) επικαλούμενη την έρευνα των Citizens for Tax Justice και U.S. Public Interest Research Group αναφέρει πως οι μεγαλύτερες εταιρίες των Η.Π.Α κρατούν 1.2 τρισεκατομμύρια δολάρια σε υπεράκτιες εταιρίες και ότι αυτό στερεί από την κυβέρνηση περίπου 180 δισεκατομμύρια κάθε χρόνο. Για να καλυφτεί το ποσό θα έπρεπε κάθε φορολογούμενος πολίτης να καταβάλλει \$1.259 επιπλέον. Το φορολογικό σύστημα επιτρέπει

νόμιμα στις εταιρίες να αποφεύγουν την πληρωμή φόρων για τα κέρδη που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό έως ότου αυτά «επαναπατριστούν» πράγμα που τις περισσότερες φορές δεν συμβαίνει ποτέ. Επιπροσθέτως αναφέρει ότι σύμφωνα με το λογιστήριο του κράτους, οι εταιρίες αντί να έχουν παρακράτηση κερδών 35%, με τη χρησιμοποίηση των offshore ουσιαστικά πλήρωσαν φόρο 12.6%. Τέλος αναφέρει ενδεικτικά δέκα εταιρίες και πόσο αυτές θα πλήρωναν για τα κέρδη που κρατούν σε offshore εταιρίες (Apple- \$36.4 δισ., Microsoft- \$24.4 δισ., Citigroup- \$11.7 δισ., Amgen- \$9.1 δισ., Eli Lilly- \$8.3 δισ., Oracle: \$8 δισ., Qualcomm- \$7.6 δισ., JP Morgan- \$6.4 δισ., Bank of America- \$4.3 δισ., Goldman Sachs- \$4 δισ.).

Η Gravelle (2009) αναφέρει τις τεχνικές φοροδιαφυγής των πολυεθνικών εταιριών μέσω των υπεράκτιων εταιριών. Ενδεικτικά χρησιμοποιούν την τεχνητή μεταφορά των ζημιών στις χώρες με υψηλή φορολογία έτσι ώστε τα κέρδη τους να φορολογούνται με τον ισχύον συντελεστή του φορολογικού παραδείσου, ο οποίος είναι χαμηλός ή μηδενικός και με τις υβριδικές νομικές οντότητες οι οποίες έχουν διαφορετική νομική αντιμετώπιση σε διαφορετικές δικαιοδοσίες.

Επίσης τα άτομα μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις offshore εταιρίες για να αποφύγουν την υψηλή φορολογία μεταφέροντας σε αυτές τόκοι και μερίσματα που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό. Η παρούσα κατάσταση έχει ως αποτέλεσμα το κράτος των Η.Π.Α να χάνει κάθε χρόνο περίπου 100 δισεκατομμύρια δολάρια από την φοροδιαφυγή των νομικών προσώπων και 40 δισεκατομμύρια δολάρια από τα φυσικά πρόσωπα. Τελειώνοντας προτείνει κάποιες αλλαγές στο φορολογικό σύστημα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Οι Johannesen και Zucman (2012) μελετούν την αποτελεσματικότητα των διμερών συνθηκών μεταξύ κρατών και φορολογικών παραδείσων για ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών την οποία επέβαλαν οι G20 με αφορμή την κρίση του 2009. Οι πολιτικοί διάφορων χωρών δήλωναν ότι με την ανταλλαγή πληροφοριών θα υπάρξει αύξηση της εισπραξιμότητας των φόρων και ότι δεν θα είναι πλέον εφικτή η απόκρυψη των καταθέσεων από επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα. Αντίθετα η έρευνα αποδεικνύει ότι μικρή συμβολή είχαν οι συνάψεις διμερών σχέσεων και ότι απλώς οι καταθέτες μετέφεραν τα χρήματά τους σε φορολογικούς παραδείσους οι οποίοι δεν συνεργάζονται με την χώρα τους.

Οι Burns και McConvill (2012) στο άρθρο τους αντιτίθενται στην επικρατούσα άποψη για τις υπεράκτιες εταιρίες, δηλαδή ότι αυτές χρησιμοποιούνται μόνο για φοροαποφυγή. Στη συνέχεια παραθέτουν τους πιο συνήθεις λόγους που οδηγούν στην ίδρυση υπεράκτιας εταιρείας. Πρώτος λόγος είναι η σύσταση κοινοπραξίας όταν τα μέλη αυτής

προέρχονται από διαφορετικά κράτη έτσι ώστε να αποφευχθεί η νομική πολυπλοκότητα. Ένας άλλος λόγος είναι το μικρό απαιτούμενο κόστος σύστασης και συντήρησης της εταιρείας.

Επίσης οι φορολογικοί παράδεισοι είναι μικροί σε έκταση και είναι πολύ πιο εύκολη η επικοινωνία με τις ρυθμιστικές αρχές, σε σχέση με τις αντίστοιχες ενός κράτους το οποίο δεν είναι φορολογικός παράδεισος. Κάποιες εταιρίες που έχουν έδρα σε οικονομικά ασταθείς δικαιοδοσίες χρησιμοποιούν τις υπεράκτιες εταιρίες ώστε να μπορέσουν να διεισδύσουν σε οικονομικά ισχυρές χώρες. Τέλος οι offshore εταιρίες είναι πολύ σημαντικές και χρησιμοποιούνται τακτικά για τη συγκέντρωση αμοιβαίων κεφαλαίων από άτομα που ανήκουν σε διαφορετικές δικαιοδοσίες.

Οι Marr και Huang (2014) αντιτίθενται στην πρόταση αρκετών πολιτικών, οι οποίοι υποστηρίζουν την μείωση του ποσοστού του φόρου για περιορισμένο χρονικό διάστημα ώστε να δοθεί κίνητρο στις πολυεθνικές εταιρίες για να φέρουν τα χρήματα που διακρατούν στις υπεράκτιες εταιρίες, στις Η.Π.Α. Οι υποστηρικτές του επανομαζόμενου «repatriation tax holiday» εξηγούν ότι το συγκεκριμένο μέτρο θα βοηθήσει στην ανάπτυξη των ιδιωτικών επενδύσεων στο εσωτερικό, θα μειώσει την ανεργία και θα αυξήσει τα έσοδα του κράτους μέσω της φορολογίας.

Οι συγγραφείς τεκμηριώνουν την αρνητική τους άποψη αναφέροντας τα παραπάνω επιχειρήματα χρησιμοποιώντας συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του μέτρου το 2004, υποστηρίζοντας ότι μία νέα εφαρμογή του θα δώσει κίνητρο στις Πολυεθνικές να μεταφέρουν μεγαλύτερο μέρος των κερδών τους στις υπεράκτιες εταιρίες απ' ότι συνήθως. Επίσης για να ενισχύσουν τον ισχυρισμό τους αναφέρουν την έρευνα του Congress' Joint Committee on Taxation (JCT) η οποία συμπεραίνει ότι οι «φορολογικές διακοπές» θα έφερναν προσωρινά αύξηση στα έσοδα του κράτους, αλλά μακροπρόθεσμα θα στοίχιζαν 96 δισ. δολάρια. Τέλος οι συγγραφείς προτείνουν, η κυβέρνηση να φορολογήσει κανονικά τα κέρδη που προέρχονται από τις υπεράκτιες εταιρίες των Πολυεθνικών εταιριών και να διαθέσει τα έσοδα που θα προκύψουν σε επενδύσεις στο εσωτερικό της χώρας.

Ο Christensen (2010) αναφέρει ότι η αποτυχία του συστήματος να περιορίσει τις δραστηριότητες που προέρχονται από τις offshore εταιρίες, δρα σαν «καρκίνος» στη εμπιστοσύνη του κόσμου ως προς την αγορά και την δημοκρατία. Η αποτυχία αυτή έχει καλλιεργήσει ένα κλίμα παρανομίας και ανήθικης συμπεριφοράς που οδηγεί τις κυβερνήσεις των κρατών, λόγω της φοροδιαφυγής των πιο ευκατάστατων, να μεταθέτουν τα φορολογικά βάρη στους πιο φτωχούς αυξάνοντας ακόμη περισσότερο την κοινωνική ανισότητα. Επιπλέον οι έντιμοι επιχειρηματίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση διότι θα πρέπει να ανταγωνιστούν

αυτούς που παραβαίνουν τον νόμο και είναι διατεθειμένοι να φοροδιαφύγουν χρησιμοποιώντας τις υπεράκτιες εταιρίες.

Η Eccles (2015) γράφει για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος μέσω της αγοράς ιδιοκτησίας στο Λονδίνο. Στο Ενωμένο Βασίλειο η νομοθεσία επιτρέπει την αγορά ακινήτου μέσω μίας υπεράκτιας εταιρείας. Περίπου 36.000 ακίνητα ανήκουν σε «κρυφές» εταιρίες εγγεγραμμένες σε φορολογικούς παραδείσους. Ωστόσο δεν μπορεί να διαπιστωθεί αν τα χρήματα προήλθαν από νόμιμες δραστηριότητες διότι στα $\frac{3}{4}$ των περιπτώσεων δεν μπόρεσαν να εντοπιστούν τα φυσικά πρόσωπα πίσω από τις υπεράκτιες εταιρίες. Το φαινόμενο απόκτησης ιδιοκτησίας από υπεράκτιες εταιρίες γιγαντώνεται χρόνο με το χρόνο και προς το παρόν δεν υπάρχει ξεκάθαρη εικόνα για το αν απλώς πρόκειται για φοροαποφυγή ή για ξέπλυμα χρήματος από πολιτικούς του εξωτερικού.

Όπως είδαμε παραπάνω μερικοί υποστηρίζουν τις υπεράκτιες εταιρίες, λέγοντας ότι είναι «παρεξηγημένες» από το ευρύ κοινό και ότι έχουν θετική επίδραση στην παγκόσμια οικονομία, ενώ άλλοι εμφανίζονται ως πολέμιοι τους. Τα κύρια επιχειρήματα των πρώτων είναι ότι η ελαχιστοποίηση των φόρων που επιτυγχάνεται μέσω των offshore συμβάλλει στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και στην βελτίωση των παροχών προς τους εργαζομένους, καθώς αν οι επιχειρήσεις πλήρωναν όλους τους φόρους, μέρος της «ζημίας» θα μετακαλούνταν στο εργατικό δυναμικό. Η ομάδα επιστημόνων που τις κατηγορεί ισχυρίζεται ότι συμβάλλουν στο ξέπλυμα χρήματος, στην ανωνυμία των μετόχων παρά τα μέτρα που λήφθηκαν παγκοσμίως για την καταπολέμηση της, στη φοροδιαφυγή και στον αθέμιτο ανταγωνισμό. Βρίσκουν τα κύρια αίτια ανάπτυξης των φορολογικών παραδείσων στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και στα νομοθετικά «παραθυράκια», ενώ η φορολογία που δεν εισπράττεται μετακυλιέται από τα κράτη στους πιο φτωχούς πολίτες. Τέλος παρατηρείται ότι οι υποστηρικτές των υπεράκτιων εταιριών δεν έχουν να παρουσιάσουν καμία έρευνα προς υποστήριξη των γραφόμενών τους, παρά μόνο θεωρητικά μοντέλα, σε αντίθεση με αυτούς που αντιτίθενται στις offshore.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

3.1 ΕΝΝΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Η έννοια της offshore εταιρείας, η οποία στα ελληνικά έχει αποδοθεί με διάφορους όρους όπως εξωχώρια, υπεράκτια, υπερόρια και υπερπόντια εταιρεία, έχει απασχολήσει εντονότατα μέσα ενημέρωσης, την πολιτεία και την κοινωνία ως πρακτική συναλλαγών με ευρύτατες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες.

Η offshore εταιρεία αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και συνήθως έχει την μορφή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Χαρακτηρίζεται έτσι η οικονομική οντότητα που θεωρείται ότι δημιουργήθηκε για έναν συγκεκριμένο σκοπό, συνήθως βραχυπρόθεσμο και δεν διαπνέεται από τη γενικά παραδεκτή αρχή της συνεχούς επιχειρηματικής δραστηριότητας². Οι εταιρίες αυτές είναι εγκατεστημένες σε χώρες με ιδιαίτερα ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, τους λεγόμενους φορολογικούς παραδείσους. Η χώρα που συστήνεται η υπεράκτια εταιρεία θα πρέπει να διαφέρει από τη μόνιμη κατοικία των μετόχων της και θα πρέπει αποκλειστικά να δραστηριοποιείται σε τρίτες χώρες. Το διεθνές νομισματικό ταμείο τις προσδιορίζει ως: «χρηματοοικονομικά συστήματα με εξωτερικό ενεργητικό και ληξιπρόθεσμες οφειλές (assets and liabilities) που είναι δυσανάλογες με τις τραπεζικές συναλλαγές (account transactions) των οικονομιών αυτών...».

Γεγονός είναι πάντως, ότι οι υπεράκτιες εταιρείες καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικών πράξεων που εκτείνεται από ναυτιλιακές, κτηματικές, εμπορικές, χρηματιστηριακές, τραπεζικές, διαμεσολαβητικές δραστηριότητες, μέχρι τη δημιουργία μη εμφανών τραπεζικών λογαριασμών και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος (Κατσανέβας, 2013).

Η ελληνική νομοθεσία επέλεξε να μεταφράσει το όρο της offshore ως εξωχώρια και να την ορίσει ως «η εταιρεία εκείνη που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής-μεταχείρισης» (άρθρο 31.1.στ Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, βλ. και ΠΟΛ 1041/2003 - Υπ Οικ. επί άρθρου 5.7 Ν. 3091/2002).

---

² www.wikipedia.org

3.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

Οι υπεράκτιες εταιρίες είναι εγκατεστημένες σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι. Με τον όρο "φορολογικός παράδεισος" ή "φορολογικό καταφύγιο" χαρακτηρίζονται οι χώρες που επιβάλλουν χαμηλό ή μηδενικό ονομαστικό φόρο, φορολογούν ευνοϊκά ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων, προσφέρουν σε κατοίκους άλλων χωρών φοροαπαλλαγή, δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλα κράτη και δεν θέτουν ως απαραίτητη προϋπόθεση την άσκηση ουσιαστικής επιχειρηματικής δράσης των εταιριών που βρίσκονται εγκατεστημένες στο έδαφος τους³. Αιτία δημιουργίας των φορολογικών παραδείσων αποτέλεσε η ανάγκη των κρατών αυτών για εξεύρεση επιπλέον οικονομικών πόρων. Αν και οι υπεράκτιες εταιρίες δεν προσφέρουν στους φορολογικούς παραδείσους υψηλά ποσά φόρων, αποκομίζουν πληθώρα ωφελειών όπως, καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας, παράπλευρες οικονομικές δραστηριότητες κ.α.⁴

Παρόμοιου τύπου οικονομική δραστηριότητα ασκούν τα υπεράκτια κέντρα αλλά με μερικές διαφοροποιήσεις από τους φορολογικούς παραδείσους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα υπεράκτιου κέντρου είναι αυτό της Ελβετίας όπου υφίσταται υψηλή φορολόγηση, αλλά η νομισματική σταθερότητα και το απόρρητο των τραπεζικών συναλλαγών, έχει οδηγήσει στη συγκέντρωση τεράστιων διεθνών κεφαλαίων (Κατσανέβας, 2013).

Εκτός από τους γνωστούς ηπειρωτικούς παραδείσους (π.χ. Ελβετία, Μονακό), τα τελευταία χρόνια δημιουργούνται και άλλοι, και μάλιστα μέσα σε μεγάλες onshore δικαιοδοσίες που λόγω δημοσιονομικής κρίσης σκέπτονται ακόμη και την αύξηση των φορολογικών συντελεστών τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η πόλη του Λονδίνου!

Το Λονδίνο από το 2010 είχε καταβάλει την 5^η θέση στη λίστα με τους 10 «πλέον ενδιαφέροντες» φορολογικούς παραδείσους που είχε δημοσιεύσει το περιοδικό «Forbes». Αυτοί ήταν κατά σειρά η αμερικανική Πολιτεία του Ντελαγουέρ, το Λουξεμβούργο, η Ελβετία, οι Νήσοι Κέιμαν, το Σίτι του Λονδίνου, η Ιρλανδία, οι Βερμούδες, η Σιγκαπούρη, το Βέλγιο και το Χονγκ Κονγκ⁵.

Το 2000 ο Ο.Ο.Σ.Α δημιούργησε μία λίστα με κράτη (τη λεγόμενη μαύρη λίστα) τα οποία αρνούσαν να εφαρμόσουν τις διεθνείς συνθήκες καθώς και να υπογράψουν συμβάσεις ανταλλαγής πληροφοριών με άλλα κράτη. Σήμερα η μαύρη λίστα του Ο.Ο.Σ.Α δεν εμπεριέχει

---

³ www.taxcoach.gr

⁴ el.wikipedia.org

⁵ www.forbes.com

κανένα κράτος καθώς, καθώς όλα έχουν υπογράψει τον απαιτούμενο αριθμό συμβάσεων ανταλλαγής πληροφοριών. Στη γκριζα λίστα του Ο.Ο.Σ.Α βρίσκονται 17 χώρες οι οποίες θα πρέπει να σημειώσουν πρόοδο στην εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών για τα φορολογικά πρότυπα. Ωστόσο πολλοί είναι εκείνοι που ασκούν πιέσεις στον Ο.Ο.Σ.Α διότι για να βγει μία χώρα από τη λίστα, αρκεί να υπογράψει 12 συμβάσεις ανταλλαγής πληροφοριών με όποια κράτη επιθυμεί αυτή.⁶ Ο αριθμός αυτός κρίνεται από πολλούς ανεπαρκής, καθώς κάποιοι φορολογικοί παράδεισοι υπέγραψαν τις συμβάσεις ανταλλαγής πληροφοριών με κράτη που ούτως η άλλως δεν είχαν συναλλαγές, βγαίνοντας «τεχνητά» από τη μαύρη λίστα του Ο.Ο.Σ.Α.

Όσον αφορά τη χώρα μας, το υπουργείο οικονομικών της Ελλάδας εξέδωσε δύο λίστες με χώρες που θεωρεί φορολογικούς παραδείσους. Η πρώτη λίστα αφορά 31 χώρες που δεν συνεργάζονται με τις ελληνικές φορολογικές αρχές και είναι οι εξής:

1. Ανδόρα	18. Ολλανδικές Αντίλλες
2. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	19. ΠΓΔΜ
3. Μπαχρέιν	20. Νιούε
4. Μπαρμπάντος	21. Παναμάς
5. Μπρουνέι	22. Φιλιππίνες
6. Νήσοι Κουκ	23. Άγιος Χριστόφορος και Νέβις
7. Ντομίνικα	24. Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες
8. Γρενάδα	25. Σαμόα
9. Γουατεμάλα	26. Σεϋχέλλες
10. Τζέρσεϋ	27. Σιγκαπούρη
11. Λίβανος	28. Παρθένοι νήσοι των ΗΠΑ
12. Λιβερία	29. Βανουάτου
13. Λιχτενστάιν	30. Ουρουγουάη
14. Νήσοι Μάρσαλ	31. Χόνγκ-Κόνγκ
15. Μαυρίκιος	
16. Μονακό	
17. Ναούρου	

ΠΗΓΗ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η δεύτερη αφορά κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, που έχουν συντελεστή φορολόγησης εισοδήματος χαμηλότερο από το 50% του αντίστοιχου ελληνικού:

⁶ www.taxheaven.gr

1. Αγιος Μαρίνος	18. Μονακό
2. Αλβανία	19. Μονσεράτ
3. Ανδόρα	20. Μπαχάμες
4. Βανουάτου	21. Μπαχρέϊν
5. Βερμούδες	22. Μπελίζ
6. Βοσνία – Ερζεγοβίνη	23. Ναουρού
7. Βουλγαρία	24. Νήσοι Κέυμαν
8. Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι	25. Νήσοι Μάρσαλ
9. Γιβραλτάρ	26. Νήσος του Μάν
10. Γκέρνσεϋ	27. Νήσοι Τέρκς και Κάϊκος
11. Ιρλανδία	28. Ομάν
12. Κατάρ	29. Παραγουάη
13. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	30. Σαουδική Αραβία
14. Κύπρος	31. Σεϋχέλλες
15. Λίχτενσταϊν	32. Τζέρσεϋ
16. Μαυροβούνιο	33. ΠΓΔΜ
17. Μακάο	

ΠΗΓΗ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

3.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Για να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους δημιουργούνται οι φορολογικοί παράδεισοι, τα πλεονεκτήματα των υπεράκτιων δραστηριοτήτων καθώς και ο ρόλος που διαδραματίζουν στην παγκόσμια οικονομία, θα πρέπει να μελετήσουμε την πορεία τους σε βάθος χρόνου.

Σύμφωνα με κάποιους μελετητές η ιδέα των υπεράκτιων εταιριών είναι αρκετά παλιά, προέρχεται από την αρχαία Ελλάδα και συγκεκριμένα την Αθήνα. Οι ευκατάστατοι Αθηναίοι για να αποφύγουν την υψηλή φορολόγηση, μετέφεραν τα περιουσιακά τους στοιχεία στην Δήλο, ένα νησί των Κυκλάδων κοντά στις ελληνικές ακτές (Palan et. al., 1999)

Στη συνέχεια συναντάμε την ιδέα των offshore εταιριών αρκετά αργότερα και συγκεκριμένα το στα τέλη του 19ου αιώνα στις Αμερικανικές Πολιτείες του New Jersey και του Delaware. Η πολιτεία του New Jersey στην προσπάθεια προσέλκυσης εταιριών από άλλες

πολιτείες των Η.Π.Α για να μπορέσει να ενισχύσει τα οικονομικά της, θέσπισε ένα νομοθετικό πλαίσιο, που προέβλεπε ευκολίες σύστασης και εγκατάστασης εταιρειών στην επικράτειά της. Λίγο καιρό αργότερα η ίδια Πολιτεία εισήγαγε τη νομοθεσία περί ομίλων (1899), η οποία έδινε τη δυνατότητα της μειωμένης απόδοσης φόρων εξαιτίας της ενδοομιλικής τιμολόγησης (transfer pricing). Η νομοθέτηση των παραπάνω βρήκε ανταπόκριση στις επιχειρήσεις και μετά από μικρό χρονικό διάστημα, τα ίδια νομοθετήματα ακολούθησε και η Πολιτεία του Delaware.

Δεύτερος σταθμός για τις υπεράκτιες εταιρίες αποτελεί η δεκαετία του 1920 όπου το αμερικανικό μοντέλο περνάει πλέον σε ευρωπαϊκό έδαφος. Συγκεκριμένα τα ελβετικά καντόνια, με πρωτοπόρο εκείνο του Zug, υιοθετούν το μοντέλο των πολιτειών Delaware και New Jersey. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί η άνθηση των Ιδρυμάτων (Foundation) και των εταιρειών καταπιστευματικής διαχείρισης κεφαλαίων (trust) στο τρίγωνο Ελβετία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο.

Τα παραπάνω έρχεται να συμπληρώσει η θέσπιση του αυστηρού τραπεζικού απορρήτου το 1934. Το συγκεκριμένο νομοθέτημα έρχεται να προσθέσει ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό στις περιοχές που σήμερα χαρακτηρίζονται ως υπεράκτιες δικαιοδοσίες. Υπήρξε καθοδηγητικό πρότυπο για πληθώρα φορολογικών παράδεισων, οι οποίοι είτε το ακολούθησαν πιστά αντιγράφοντάς το, είτε το εφάρμοσαν σε αυστηρότερες μορφές. Η εφαρμογή των νόμων των New Jersey και Delaware, η άνθιση των trust και τέλος η θέσπιση του τραπεζικού απορρήτου, συνέβαλαν τα μέγιστα στην απόλυτα επιτυχημένη προσπάθεια της Ελβετίας να προσελκύσει ξένα κεφάλαια.

Τρίτος και τελευταίος σταθμός που καθόρισε σε σημαντικό βαθμό τη δομή των υπεράκτιων εταιριών σήμερα, είναι δημιουργία της Ευρωαγοράς στο City του Λονδίνου προς τα τέλη της δεκαετίας του 1950. Αναλυτικότερα η τράπεζα της Αγγλίας μέσα από μια άτυπη συμφωνία με τις τράπεζες του City καθόρισε ότι κάθε συναλλαγή μέσω Λονδίνου μεταξύ δύο μη-κατοίκων, σε ξένο νόμισμα δεν θα υπόκεινται στο βρετανικό κανονιστικό πλαίσιο. Η διασύνδεση των offshore δικαιοδοσιών με την Ευρωαγορά γίνεται εμφανής, όταν οι βρετανικές αποικίες μετατρέπονται σε offshore δικαιοδοσίες, υποκείμενες στον βρετανικό έλεγχο, αναδεικνύοντας τη Μεγάλη Βρετανία, και ειδικά το City του Λονδίνου, σε παγκόσμιο οικονομικό κέντρο (Μπώλος, 2013).

Σήμερα οι offshore δικαιοδοσίες είναι διάσπαρτες σε όλο τον κόσμο και προσπαθούν να αντλήσουν μέρος των τρισεκατομμυρίων δολαρίων που διακινούνται μέσω των υπεράκτιων εταιριών. Οι δικαιοδοσίες αυτές παρουσιάζουν μέρος ή και το σύνολο των προαναφερθέντων χαρακτηριστικών που αναπτύχθηκαν με την πάροδο των ετών.

3.4 ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΕΡΑΚΤΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η διαδικασία σύστασης της υπεράκτιας εταιρείας αναλαμβάνεται από εξουσιοδοτημένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στην εκάστοτε χώρα, η οποία επιτρέπει την σύσταση υπεράκτιων εταιριών σύμφωνα με τη νομοθεσία της. Για την ίδρυση της εταιρείας απαιτείται από τους ενδιαφερόμενους να υπογράψουν ένα ιδιωτικό συμφωνητικό το οποίο έχει θέση καταστατικού. Τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα αναλαμβάνουν τη σύσταση και τη νόμιμη εγγραφή της εταιρείας στον μητρώο εταιριών της χώρας δικαιοδοσίας. Επιλέγεται το όνομα της εταιρείας, καταβάλλονται τα τέλη και σε μικρό χρονικό διάστημα πραγματοποιείται η σύσταση της εταιρείας. Το όνομα της εταιρείας ελέγχεται και μόνο εφόσον δεν χρησιμοποιείται από κάποια άλλη γίνεται αποδεκτό. Το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο το οποίο συνέστησε την εταιρεία, φροντίζει ώστε να καταβάλλονται προς το κράτος του οποίου τη δικαιοδοσία ανήκει η offshore το αρχικό τέλος σύστασης καθώς και τα διάφορα ποσά που απαιτούνται για τη διατήρηση της νομικής υπόστασης της εταιρείας σύμφωνα με τους νόμους και έναντι τρίτων.

Τα παρακάτω έγγραφα συνιστούν την ύπαρξη της υπεράκτιας εταιρείας:

- α) Το έγγραφο ιδρύσεως της Εταιρείας (Articles of Incorporation ή Memorandum of Association). Το έγγραφο αυτό βεβαιώνει την ίδρυση της Εταιρείας και περιέχει βασικές πληροφορίες, όπως το όνομα της Εταιρείας, τον τύπο των μετοχών, τον σκοπό της ίδρυσης της Εταιρείας, τις δραστηριότητες τις οποίες θα αναπτύξει κλπ.
- β) Ο εσωτερικός κανονισμός (By-laws, ή Articles of Association) ο οποίος περιλαμβάνει τους κανόνες λειτουργίας της Εταιρείας. Επίσης μέσω αυτού καθορίζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των προσώπων που συμμετέχουν στην Εταιρεία. Ο εσωτερικός κανονισμός της εταιρείας μπορεί να τροποποιηθεί είτε με απόφαση του Δ.Σ., είτε με απόφαση της πλειοψηφίας των μετόχων της εταιρείας.
- γ) Οι μετοχές ή τα πιστοποιητικά των μετοχών.
- δ) Η σφραγίδα της Εταιρείας.
- ε) Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. της Εταιρείας.⁷

---

⁷ <http://www.offshoregreece.eu>

Οι μετοχές των υπεράκτιων εταιριών μπορεί να είναι είτε ονομαστικές είτε ανώνυμες, ανάλογα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία ανήκει η εταιρεία. Η έκδοσή τους δεν είναι υποχρεωτική και δεν επιδρά στην νομιμότητα της εταιρείας. Επίσης το καταστατικό της εταιρείας μπορεί να επιτρέπει την έκδοση διάφορων τύπων μετοχών (κοινές, προνομιούχες κ.τ.λ.). Ιδιοκτήτης της εταιρείας θεωρείται αυτός ο οποίος έχει στην κατοχή του τις μετοχές. Τέλος η συγκέντρωση του συνόλου των μετοχών σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν συνιστά λόγο για λύση της εταιρείας.

Όσον αφορά το εταιρικό κεφάλαιο, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει συγκεκριμένο απαιτούμενο ύψος καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου κατά τη σύσταση της εταιρείας, αλλά και σε δικαιοδοσίες οι οποίες ορίζουν το ύψος του ελάχιστο εταιρικού κεφαλαίου, αυτό αποτελεί ένα μικρό ποσό. Επίσης δεν χρειάζεται να αυξηθεί για να καλύπτει τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας. Το εταιρικό κεφάλαιο θεωρείται καταβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρείας και δεν εξακριβώνεται από τις αρμόδιες αρχές. Τέλος αρκετές δικαιοδοσίες επιτρέπουν την καταβολή του είτε σε είδος, είτε σε ξένο νόμισμα.

Η διοίκηση μιας υπεράκτιας εταιρείας είναι υπεύθυνη για την διεξαγωγή των εργασιών της εταιρείας. Σε πολλές περιπτώσεις επιτρέπεται το διοικητικό συμβούλιο να απαρτίζεται από ένα και μόνο μέλος, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις παρατηρείται η υποχρέωση ο ελάχιστος αριθμός να είναι αυτός των τριών μελών. Συνήθως δεν υπάρχει περιορισμός στο ποιος θα συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο (εθνικότητα, κατοχή μετοχών κ.τ.λ.) αρκεί το μέλος να έχει ενηλικιωθεί.

3.5 ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΕΞΩΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους προτιμάται μια εξωχώρια αντί μιας εταιρείας τυπικής μορφής είναι οι εξής⁸:

3.5.1 Η ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥΣ.

Μία εξωχώρια εταιρεία μπορεί να συσταθεί σε μία μόλις ημέρα , από έναν μοναδικό μέτοχο , χωρίς καμία απολύτως προετοιμασία (συνεννοήσεις, διαπραγματεύσεις, ρύθμιση

---

⁸ <http://www.accountancygreece.gr>

λεπτομερειών), αφού η νομοθεσία επιτρέπει τις ρυθμίσεις των περισσότερων λεπτομερειών εκ των υστέρων.

3.5.2 ΤΟ ΧΑΜΗΛΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ

Οι περισσότερες εξωχώριες εταιρίες έχουν κόστος σύστασης μόλις 800-1000 USD, ενώ ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αποφύγει τις αμοιβές του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου επειδή δεν είναι απαραίτητοι για τη σύσταση της εταιρείας. Επιπλέον ο επιχειρηματίας γλυτώνει τα επιπλέον γραφειοκρατικά κόστη τα οποία συνήθως προκύπτουν με τη σύσταση μιας τυπικής εταιρείας. Τα έξοδα λειτουργίας των εξωχώριων εταιριών κυμαίνονται μεταξύ 450- 800 USD ανά έτος, ανάλογα με τη χώρα ίδρυσης, ποσό πολύ χαμηλότερο από τα έξοδα λειτουργίας που απαιτούνται για τη λειτουργία μιας εταιρείας σε χώρα που δεν ανήκει στους φορολογικούς παραδείσους.

3.5.3 Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΟΥ

Κατά τη σύσταση εξωχώριας εταιρείας είναι καθ' όλα νόμιμη και δυνατή η διατήρηση απόλυτης εχεμύθειας ως προς το πρόσωπο του/των πραγματικών μετόχων αυτής. Ειδικότερα, είτε δεν υπάρχει υποχρέωση γνωστοποίησης των πραγματικών μετόχων, είτε είναι δυνατή η γνωστοποίηση «ονομαστικών» μετόχων, οι οποίοι κατέχουν τις μετοχές για λογαριασμό άλλων. Αντίθετα, στην Ελλάδα η σύσταση οποιασδήποτε μορφής εταιρείας απαιτεί τη γνωστοποίηση των πραγματικών εταίρων/ μετόχων στις αρμόδιες αρχές.

3.5.4 Η ΠΑΡΟΧΗ ΑΛΛΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Η δυνατότητα διατήρησης της ανωνυμίας του μετόχου οδηγούσε μέχρι πρόσφατα σε πληθώρα λύσεων προς αποφυγή πληρωμής φόρων. Για παράδειγμα, ήταν απολύτως δυνατή η αποφυγή του «πόθεν έσχες», τόσο σε περιπτώσεις απόκτησης περιουσιακών στοιχείων μεγάλης αξίας, όσο και σε περιπτώσεις εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, ήταν δυνατή η πλήρης αποφυγή πληρωμής φόρου μεταβίβασης, κληρονομίας ή δωρεάς σε περιπτώσεις μεταβίβασης ακινήτων, αφού ο εκάστοτε κάτοχος των ανωνύμων μετοχών της εξωχώριας εταιρείας αποκτούσε αυτοδίκαια και την κυριότητα του ακινήτου. Ακόμη, το γεγονός ότι δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση του πραγματικού μετόχου μιας εξωχώριας

εταιρείας αποτελεί ένα σοβαρό κίνητρο για προστασία των περιουσιακών στοιχείων αυτού από ενδεχόμενες μελλοντικές διεκδικήσεις κάθε μορφής πιστωτών.

3.6 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΞΩΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Εκτός από τα πλεονεκτήματα των υπεράκτιων εταιριών, υπάρχουν και κάποιοι αρνητικοί παράγοντες οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη και αποτρέπουν ορισμένους ενδιαφερόμενους να συστήσουν μία υπεράκτια εταιρεία. Πιο αναλυτικά τα κύρια μειονεκτήματα των offshore εταιριών είναι τα παρακάτω:⁹

Σε ορισμένες δικαιοδοσίες, οι υπεράκτιες εταιρίες απαγορεύεται να ασκούν οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα, να διεξάγουν εργασίες και να διατηρούν εργαζομένους στη χώρα σύστασής τους. Η νομοθεσία βέβαια ποικίλει ανάλογα με την υπεράκτια δικαιοδοσία στην οποία έχει συσταθεί η εταιρεία.

Σε πολλά έγκριτα υπεράκτια κέντρα ο έλεγχος και η επιμέλεια των δραστηριοτήτων των υπεράκτιων εταιριών είναι πιο αυστηρός απ' ό,τι σε κάποιες onshore δικαιοδοσίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το άνοιγμα ενός τραπεζικού λογαριασμού. Για να ανοιχθεί στο όνομα μιας υπεράκτιας εταιρείας και να συμμορφώνεται με τους σχετικούς κανονισμούς κατά του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, η τράπεζα απαιτεί τις περισσότερες φορές, τα έγγραφα επαλήθευσης της ταυτότητας από τους υπογράφοντες στο λογαριασμό ή επαγγελματικές συστατικές επιστολές από έναν πληρεξούσιο ή κάποιον υπάλληλο της τράπεζας που θα γνωρίζει το άτομο.

Κάποιες χώρες έχουν θεσπίσει εχθρική νομοθεσία απέναντι στους φορολογικούς παραδείσους, πράγμα το οποίο καθιστά δύσκολη τη διεξαγωγή οποιονδήποτε εργασιών της υπεράκτιας εταιρείας στις χώρες αυτές.

Σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των εταίρων της offshore, κρίνεται συνήθως απαραίτητο ο αποθανών να είχε διασφαλίσει ότι η διαθήκη του είναι εισηγμένη προς επικύρωση στην υπεράκτια δικαιοδοσία. Όλη αυτή η διαδικασία χαρακτηρίζεται από επιπλέον κόστη, ταλαιπωρία και καθυστέρηση κατά τη διαχείριση της περιουσίας του αποθανόντος.

3.7 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΥΠΕΡΑΚΤΙΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ

---

⁹ Taxheaven.gr

Η διαδικασία επιλογής υπεράκτιου κέντρου από έναν επιχειρηματία αποτελεί μια δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία, καθώς κάθε φορολογικός παράδεισος έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, στα οποία εμπεριέχονται πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Είναι εύκολα κατανοητό ότι ο «τέλειος» φορολογικός παράδεισος δεν υπάρχει, οπότε ο επιχειρηματίας διαλέγει κάποιον από τους υπάρχοντες του οποίου τα πλεονεκτήματα καλύπτουν καλύτερα τις ανάγκες και τους σκοπούς του. Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά τα κριτήρια επιλογής ενός υπεράκτιου σχήματος¹⁰

3.7.1 ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΥΡΟΣ & ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ

Σημαντικό ρόλο στην απόφαση επιλογής υπεράκτιου σχήματος διαδραματίζει το μέγεθος της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας που χαρακτηρίζει το υπεράκτιο κέντρο. Η πολιτική σταθερότητα είναι αυτή που εγγυάται την ασφάλεια των κεφαλαίων, των κατατιθέμενων σε τράπεζες της χώρας, τη δυνατότητα εξαγωγής συναλλάγματος και τη διατήρηση της ανωνυμίας των μετόχων σε επίπεδο φυσικών προσώπων. Επίσης αυτό που βοηθά την αξιολόγηση της πολιτικής εξουσίας, είναι η τοποθέτηση της διαχρονικά σε θέματα που αφορούν το διεθνές κεφάλαιο. Αν σε μία χώρα παρέχεται διαχρονικά προστασία στα διεθνή κεφάλαια, παρά τις πιθανές αστάθειες στο εσωτερικό της τότε ο κίνδυνος της επένδυσης μειώνεται σημαντικά.

Η οικονομική σταθερότητα και κυρίως η φορολογική, προσφέρει στον εκάστοτε επιχειρηματία την ευκαιρία να προβεί άφοβα σε μακροχρόνιο σχεδιασμό καθώς ο κίνδυνος μεταβολής των οικονομικών και φορολογικών συνθηκών είναι αμελητέος.

Τέλος, το κύρος και η αξιοπιστία της υπεράκτιας δικαιοδοσίας, είναι συνήθως αντιστρόφως ανάλογα της λειτουργικής ελευθερίας που προσφέρει στις υπεράκτιες εταιρίες. Δηλαδή, τα ανεπτυγμένα κράτη που είναι φορολογικά ευνόητα τις περισσότερες φορές βλέπουν με δυσπιστία τις υπεράκτιες δικαιοδοσίες με χαμηλή αξιοπιστία και θεσπίζουν αυστηρές διατάξεις για να διασφαλίσουν τα φορολογικά τους έσοδα από ενδεχόμενη μείωση λόγω των χωρών αυτών. Επιπλέον οι εταιρίες που δηλώνουν ως έδρα τους μία χώρα που χαρακτηρίζεται ως φορολογικός παράδεισος αντιμετωπίζονται με δυσπιστία από αξιόπιστα κράτη πράγμα που δυσκολεύει κάποιες φορές τη διεξαγωγή εργασιών σε αυτά.

---

¹⁰ el.wikipedia.org

3.7.2 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η ύπαρξη ενός τεράστιου γραφειοκρατικού συστήματος αποτελεί αντικίνητρο για επένδυση σε μία χώρα, πόσο μάλλον σε ένα φορολογικό παράδεισο. Συνήθως επιτάσσεται από τους ενδιαφερόμενους η ταχύτερη σύσταση και λειτουργία της υπεράκτιας εταιρείας, οπότε η νομοθεσία θα πρέπει να επιβάλλει ελάχιστους έλεγχους στα αρχικά τουλάχιστον σχέδια. Επιπλέον κίνητρα αποτελούν ελάχιστη κρατική εποπτεία στη διοίκηση και τα στελέχη της εταιρείας, οι μειωμένες πρόσθετες υποχρεώσεις αναφορικά με την υποβολή οικονομικών καταστάσεων, έλεγχους από ελεγκτικούς μηχανισμούς της υπεράκτιας δικαιοδοσίας κ.λ.π

3.7.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ¹¹

Μεγάλη μερίδα επιχειρηματιών ενδιαφέρεται να αποκτήσει μια υπεράκτια εταιρεία για σκοπούς φοροαποφυγής, οπότε το μέγεθος των φορολογικών διευκολύνσεων που παρέχει ένα υπεράκτιο κέντρο στις εταιρείες, αποτελεί ένα από τα βασικότερα κριτήρια επιλογής του. Συνήθως οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες φορολογούν τα κέρδη των επιχειρήσεων με χαμηλό (μικρότερο του 10% επί των κερδών) ή και μηδενικό συντελεστή.

Εκτός όμως από τη μικρή φορολόγηση των κερδών, των επιχειρήσεων, προσφέρουν στους ενδιαφερόμενους πληθώρα φορολογικών κινήτρων, όπως μειωμένο ή μηδενικό συντελεστή παρακράτησης φόρου κατά τη διανομή μερισμάτων, απαλλαγή από φόρους κληρονομιάς, δωρεάς, μεταβίβασης ακινήτου, γονικής παροχής ακινήτου, απαλλαγή από δασμούς και τέλη και απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής εργοδοτικών εισφορών και διάφορα άλλα.

3.7.4 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Τα κράτη επιβάλουν φόρο είτε σε φυσικά, είτε σε νομικά πρόσωπα με βάση κριτήρια όπως αυτό της μόνιμης κατοικίας, της πηγής εισοδήματος ή της τοποθεσίας του κεφαλαίου.

---

¹¹ <http://www.accountancygreece.gr/>

Βασιζόμενα τα κράτη στις παραπάνω αρχές, υπάρχει πιθανότητα το ίδιο πρόσωπο να φορολογηθεί διπλά για το ίδιο εισόδημα, αφενός μεν από το κράτος της μόνιμης κατοικίας, το οποίο απαιτεί από τον «κράτοικό του» να δηλώσει το παγκόσμιο εισόδημά του και να φορολογηθεί γι' αυτό, αφετέρου δε από το κράτος στο οποίο έχει παραχθεί το συγκεκριμένο εισόδημα, το οποίο κράτος απαιτεί να φορολογηθεί το εισόδημα που προκύπτει στην επικράτειά του. Λόγω του παραπάνω γεγονότος παρουσιάζονται δυσκολίες στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών και δυσχεραίνεται η διακίνηση κεφαλαίων μεταξύ των κρατών με αποτέλεσμα να αποθαρρύνονται οι επενδύσεις.

Ένα ακραίο παράδειγμα διπλής φορολόγησης, είναι τα κέρδη ενός ξένου υποκαταστήματος να φορολογούνται πλήρως στην ξένη χώρα όπου έχει την έδρα της η θυγατρική εταιρεία και στη συνέχεια τα μετά φόρων κέρδη όταν επαναπατρίζονται στην χώρα που έχει την έδρα της η μητρική εταιρεία, υπό μορφή μερίσματος, να υπόκεινται σε φορολογία ως εισόδημα της μητρικής. Η διπλή φορολόγηση κάνει απαγορευτική την ίδρυση της θυγατρικής στην ξένη χώρα (Μελάς 2008).

Για να λύσουν το παραπάνω πρόβλημα, τα κράτη προχωρούν στην υπογραφή συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας. Η χρησιμοποίηση των διμερών συμβάσεων προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες φορολογικού προγραμματισμού, που επιτρέπουν την εξαγωγή και τον επαναπατρισμό κερδών με μικρή και σε κάποιες περιπτώσεις μηδενική φορολογική επιβάρυνση αυτών. Μέχρι και σήμερα όμως δεν έχουν υπογράψει όλα τα κράτη μεταξύ τους τις συγκεκριμένες συμβάσεις, γι' αυτό και απαιτείται μεγάλη προσοχή από τον επιχειρηματία όταν επιλέγει το υπεράκτιο κέντρο, να επιβεβαιώσει ότι αυτό έχει υπογράψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας με το κράτος το οποίο ο επιχειρηματίας έχει ως μόνιμη κατοικία. Όσον αφορά τις offshore δικαιοδοσίες κάποιες διαθέτουν αρκετές συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας με έναν μεγάλο αριθμό κρατών και κάποιες δεν έχουν ασχοληθεί με την υπογραφή τέτοιων συμφωνιών.

3.7.5 ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΚΑΙ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑ¹²

Οι ενδιαφερόμενοι ίδρυσης μίας υπεράκτιας εταιρείας, κατά πλειοψηφία επιθυμούν τη διατήρηση της ανωνυμίας τους και τη μη σύνδεση τους με την επιχείρηση. Στις περιπτώσεις αυτές σημαντικά κριτήρια επιλογής υπεράκτιας δικαιοδοσίας είναι τα εχέγγυα εχεμύθειας που προσφέρει αυτή όπως για παράδειγμα η απουσία δημόσιων αρχείων και μητρώων, η

---

¹² www.taxheaven.gr

δυνατότητα χρήσης θεματοφυλάκων, το τραπεζικό απόρρητο κ.α. Θα πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη ότι μία δικαιοδοσία που δεν δίνει καμία πληροφορία για τις επιχειρήσεις της σε άλλα κράτη, μπορεί να αντιμετωπιστεί με δυσπιστία από τα τελευταία και να κατηγορηθεί ότι παρέχει περιθώρια για διεξαγωγή παράνομων δραστηριοτήτων. Αυτή η δικαιοδοσία είναι πιθανόν να συναντήσει δυσκολίες στις συναλλαγές με διάφορους φορείς σε φορολογικά ευυπόληπτα κράτη.

Παρά τις όλο και αυξανόμενες πιέσεις που ασκούνται στις υπεράκτιες εταιρίες για την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα κράτη, ορισμένες δικαιοδοσίες έχουν νομικά «παραθυράκια» τα οποία επιτρέπουν τη διατήρηση του τραπεζικού απορρήτου. Τέλος ο επιχειρηματίας για να είναι περισσότερο βέβαιος για την εχεμύθεια της υπεράκτιας δικαιοδοσίας, μπορεί να επιλέξει μία από αυτές που δεν έχουν υπογράψει διμερείς συνθήκες ανταλλαγής πληροφοριών με τον τόπο κατοικίας του. Μ' αυτόν τον τρόπο γίνεται πολύ δυσκολότερο για τις Αρχές της χώρας του να τον συνδέσουν με την υπεράκτια εταιρεία του, καθώς καμία πληροφορία δεν έρχεται σε αυτές από τον φορολογικό παράδεισο (Μπεζαντάκος 2014).

3.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Μιας και οι παρακάτω εταιρίες χρησιμοποιούνται και συστήνονται από τους ενδιαφερόμενους σε αρκετές περιπτώσεις για λόγους φοροδιαφυγής, αλλά και λόγω χρησιμοποίησης του όρου τακτικά σε όλη την εργασία, κρίνεται απαραίτητο να δώσουμε τους παρακάτω ορισμούς:

Ο όρος **φοροδιαφυγή** αναφέρεται στην καταπάτηση του νόμου με παράνομες ενέργειες που έχουν ως σκοπό την ελαχιστοποίηση της νόμιμης φορολογικής υποχρέωσης από μέρους του φορολογουμένου. Η φοροδιαφυγή επιτυγχάνεται με την μη απόδοση στο Δημόσιο αμέσων κυρίως φόρων, η οποία πραγματοποιείται με τη μη δήλωση του συνόλου των εισοδημάτων από τους φορολογουμένους, ή με την απόκρυψη εσόδων ή κερδών από τους επιτηδευματίες. Αποτέλεσμα της φοροδιαφυγής είναι η απώλεια εσόδων του κράτους.

Η **φοροκλοπή** είναι η μη απόδοση στο Δημόσιο του ποσού του φόρου που έχει εισπράξει ο υπόχρεος σε απόδοση από κάποιον τρίτο. Χαρακτηριστική περίπτωση φοροκλοπής είναι η μη απόδοση του ΦΠΑ, ο οποίος ενώ επιβαρύνει τον τελικό καταναλωτή,

εισπράττεται και αποδίδεται από επιτηδευματίες που πολλές φορές αθετούν την υποχρέωση καταβολής του στο Δημόσιο.

Η **φοροαποφυγή**, είναι η με νόμιμο τρόπο μείωση της φορολογικής υποχρέωσης, έτσι ώστε ο φορολογούμενος να διαφεύγει της φορολογίας χωρίς συνέπειες. Όταν οι φορολογούμενοι διαπράττουν φοροαποφυγή στην ουσία ανακαλύπτουν εκείνα τα «παραθυράκια» του φορολογικού συστήματος που τους επιτρέπουν με νόμιμο τρόπο να γλυτώσουν μέρος της φορολογίας που τους αναλογεί. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο λοιπόν προϋπόθεση είναι η άριστη γνώση του φορολογικού συστήματος.

3.8.1 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΛΑΚΙΟΥ (HOLDING COMPANIES)

Οι εταιρίες χαρτοφυλακίου που είναι εγκατεστημένες σε χώρες που χαρακτηρίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι χρησιμεύουν ως μια μέθοδος διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού για τη χρηματοδότηση των υπεράκτιων δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε τρίτες χώρες, συγκεντρώνονται σε μία υπεράκτια εταιρεία, η οποία σε μερικές περιπτώσεις κατέχει υποκαταστήματα, ενώ σε άλλες έχει στην κυριότητά της τις μετοχές των διεθνών θυγατρικών εταιριών που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες. Επίσης η υπεράκτια εταιρεία έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιείται ως εταιρεία εκκαθαριστής για τα κέρδη από δραστηριότητες στις τρίτες χώρες, για την συσσώρευση κερδών, την επανεπένδυση τους, και τέλος για τον φορολογικό σχεδιασμό των δραστηριοτήτων. Όσον αφορά τη φορολογία, μέσω της υπεράκτιας εταιρείας χαρτοφυλακίου, παρουσιάζεται η δυνατότητα στην εταιρεία να αποφύγει την καταβολή φόρου μερισμάτων και καταβολή φόρου υπεραξίας για ορισμένο χρονικό διάστημα (Μπεζαντάκος 2014).

3.8.2 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (FINANCE COMPANIES)

Μια offshore εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών χρησιμεύει στην παροχή δανείου σε μία θυγατρική εταιρεία η οποία έχει έδρα μία τρίτη χώρα. Η υπεράκτια εταιρεία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών παρέχει τη δυνατότητα να μετακινηθούν αποτελεσματικά κέρδη από την ξένη θυγατρική (δανειολήπτρια), που είναι εγκατεστημένη σε χώρα με υψηλούς συντελεστές φορολόγησης στη υπεράκτια δικαιοδοσία η οποία προσφέρει χαμηλούς συντελεστές φορολόγησης. Η δανειολήπτρια εταιρεία καταβάλλει ανά τακτά χρονικά διαστήματα ποσά για να ξεπληρώσει το δάνειο προς την υπεράκτια εταιρεία. Εν τέλει τα

ποσά αυτά μειώνουν σε σημαντικό βαθμό το φορολογητέο εισόδημα της θυγατρικής εταιρείας.

Το μειονέκτημα του σχήματος αυτού είναι ότι η χώρα που έχει έδρα η δανειολήπτρια εταιρεία επιβάλλει την παρακράτηση φόρου σε ποσό του τόκου του δανείου. Για να μειωθεί ή και να αποφευχθεί η παρακράτηση φόρου που προκύπτει, όταν η θυγατρική εταιρεία πραγματοποιεί πληρωμές τόκων στο εξωτερικό, επιχειρείται η κατεύθυνση των κεφαλαίων του δανείου μέσω φιλικών δικαιοδοσιών, που διαθέτουν τις φορολογικές συμβάσεις που μειώνουν ή απαλλάσσουν τους παρακρατούμενους φόρους. Οι εταιρίες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχουν σημαντική αξία, στη περίπτωση που μια χώρα έχει υψηλούς συντελεστές φορολόγησης εισοδήματος και μερισμάτων. Εκτός από τη μείωση των φορολογητέων κερδών, η αποπληρωμή των τόκων του δανείου προς την υπεράκτια εταιρεία μειώνει και την υποχρέωσή της για καταβολή μερισμάτων στους μετόχους¹³.

3.8.3 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΔΕΙΩΝ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (LICENCENCING COMPANIES)¹⁴

Οι εξωχώριες εταιρίες αδειών και δικαιωμάτων, έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση αδειών και δικαιωμάτων σε μία θυγατρική εταιρεία, η οποία βρίσκεται σε δικαιοδοσία με υψηλή φορολόγηση. Η θυγατρική εταιρεία, σε αντάλλαγμα για τη χορήγηση των διάφορων δικαιωμάτων χρήσης βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας (δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα, σήματα, εικόνες, ήχος, επιστημονικές πληροφορίες κ.α) καταβάλλει πληρωμές στην υπεράκτια εταιρεία. Αυτές, λειτουργούν σε πολλές ιδιοκτησίες ως έξοδα ενοικίων και επομένως μειώνουν την φορολογητέα αξία των εσόδων. Συνεπάγεται λοιπόν ότι η θυγατρική επιχείρηση καλείται να καταβάλλει μειωμένο ποσό φόρου. Μέσω των πληρωμών συγκεντρώνονται κεφάλαια στην υπεράκτια εταιρεία.

3.8.4 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (TRADING COMPANIES)¹⁵

Είναι οι εταιρείες που ασχολούνται κυρίως με εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων. Στην προκειμένη περίπτωση η υπεράκτια εταιρεία χρησιμοποιείται για την μεταφορά των κερδών από δικαιοδοσίες με υψηλό φορολογικό συντελεστή, σε δικαιοδοσίες με χαμηλό συντελεστή

---

¹³ el.wikipedia.org

¹⁴ www.accountancygreece.gr

¹⁵ el.wikipedia.org

φορολόγησης. Τα σχήματα που διαμορφώνονται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι διαδεδομένα ως «τριγωνικό εμπόριο». Αρχικά, μια εμπορική εταιρεία που πραγματοποιεί εξαγωγές – εισαγωγές ιδρύει μια υπεράκτια εταιρεία, που ασκεί το ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα στον πωλητή και τον αγοραστή. Όταν η ιδρύτρια εταιρεία πραγματοποιεί εισαγωγές, ο προμηθευτής ενώ στέλνει τα εμπορεύματα κατευθείαν στην ιδρύτρια εταιρεία, εκδίδει το τιμολόγιο στο όνομα της υπεράκτιας εταιρείας. Στη συνέχεια η υπεράκτια εταιρεία τιμολογεί την ιδρύτρια επιχείρηση σε τιμή προσ αυξημένη. Στην περίπτωση που η μητρική επιχείρηση πραγματοποιεί εξαγωγές, αυτή αποστέλλει το εμπόρευμα απευθείας στον αγοραστή, ενώ τιμολογεί την υπεράκτια με τιμή χαμηλότερη της αξίας του εμπορεύματος, η οποία με την σειρά της τιμολογεί τον αγοραστή με την κανονική αξία των εμπορευμάτων. Με αυτόν τον τρόπο η μητρική επιχείρηση μειώνει τα εμφανιζόμενα κέρδη και ταυτόχρονα τα αποστέλλει στην υπεράκτια εταιρεία. Εκεί θα φορολογηθούν με τον χαμηλό συντελεστή που ισχύει για τις υπεράκτιες εταιρίες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι επιχειρήσεις αποφεύγουν την αποστολή των προϊόντων στις υπεράκτιες εταιρίες, διότι οι περισσότεροι φορολογικοί παράδεισοι έχουν υψηλούς εισαγωγικούς δασμούς. Επίσης με την μη αποστολή τους αποφεύγεται ο διπλός εκτελωνισμός των προϊόντων που θα αύξανε το κόστος τους.

3.8.5 ΝΑΥΤΙΑΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (SHIPPING COMPANIES)

Μεγάλος αριθμός χωρών, αποσκοπώντας στην προσέλκυση εταιριών, προσέφεραν προνόμια σε επιχειρήσεις που ασχολούνται με την ναυτιλία, καθώς και με τη ναύλωση και ενοικίαση σκαφών. Οι χώρες αυτές προσφέρουν κίνητρα στις ναυτιλιακές εταιρίες να λειτουργήσουν υπό τις λεγόμενες «σημαίες ευκαιρίας». Το καθεστώς αυτό επιτρέπει σε μια εταιρεία με μη μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα, να χρησιμοποιήσει τη σημαία του υπεράκτιου κέντρου στα καράβια της με εξαιρετικά χαμηλό και ανταγωνιστικό κόστος, χωρίς ιδιαίτερη γραφειοκρατική διαδικασία. Τα κέρδη που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του πλοίου που φέρει σημαία φορολογικού παραδείσου φορολογούνται με ιδιαίτερα χαμηλό συντελεστή. Επίσης τα περισσότερα υπεράκτια κέντρα έχουν θεσπίσει νόμους για την προστασία των πλοίων και του εργατικού δυναμικού (Μπεζαντάκος 2014).

3.8.6 ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ (TRUSTS)

Τα καταπιστεύματα είναι βρετανικής προέλευσης και αναπτύχθηκαν ως τρόπος προστασίας της περιουσίας. Τα μέλη που συμμετέχουν σε ένα trust είναι ο διαθέτης (settlor), ο οποίος μεταφέρει τα περιουσιακά του στοιχεία σε trust, ο διαχειριστής (trustees), ο οποίος διοικεί το trust, ο θεματοφύλακας (custodian) και ο δικαιούχος (beneficiary), που λαμβάνει τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων του trust. Σε πολλές περιπτώσεις ο διαθέτης και ο δικαιούχος είναι το ίδιο πρόσωπο¹⁶

Όλη η περιουσία του trust είναι εκχωρημένη στον διαχειριστή καθώς το πρώτο δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν μπορεί να έχει περιουσιακά στοιχεία. Ο διαχειριστής μπορεί να είναι είτε φυσικό πρόσωπο είτε εταιρεία. Τα περιουσιακά στοιχεία του trust μπορεί να είναι ακίνητα, μετρητά και αλλά αξιόγραφα.

Ένα trust συστήνεται με έγγραφη συμφωνία. Οι χώρες που αναγνωρίζουν το trust είναι κυρίως αγγλοσαξονικού δικαίου, υπάρχουν όμως και άλλες χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα) στις οποίες το trust δεν είναι αναγνωρισμένο. Οι περισσότεροι φορολογικοί παράδεισοι αναγνωρίζουν το trust και παρέχουν τη δυνατότητα ίδρυσης στους ενδιαφερόμενους. Πολλοί είναι εκείνοι που χρησιμοποιούν ένα καταπίστευμα ώστε να αποκρύψουν την ταυτότητα τους, αποφεύγοντας έτσι τη φορολόγηση της περιουσίας τους και το «πόθεν έσχες». Τέλος προσφέρει ανωνυμία και αποφυγή γραφειοκρατίας στην περίπτωση μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων.

3.8.7 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ADMINISTRATION COMPANIES)

Γενικά οι όμιλοι επιχειρήσεων αποτελούνται από τη μητρική εταιρεία και από τις θυγατρικές της, οι οποίες μπορεί να έχουν τόπο εγκαταστάσεις σε διαφορετικές χώρες και να ασκούν διάφορες δραστηριότητες. Υπάρχει η δυνατότητα η διοίκηση του ομίλου να ανατεθεί σε μία offshore εταιρεία παροχής διοικητικών υπηρεσιών. Η εταιρεία αμείβεται με ποσοστό επί των κερδών του ομίλου. Στην ουσία δίνεται η ευκαιρία στον όμιλο να μεταφέρει τεχνητά ένα ποσοστό των κερδών του στο υπεράκτιο κέντρο, τα οποία κέρδη θα φορολογηθούν με μηδενικό ή χαμηλό συντελεστή. Τέλος από άποψη οργάνωσης, υπάρχει το πλεονέκτημα της συγκέντρωσης όλων των διοικητικών-διαχειρηστικών λειτουργιών σε ένα φορέα (Δημητρίου 2014).

---

¹⁶ taxcoach.gr

3.8.8 ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (BANKING COMPANIES)

Ένα σχετικά σύγχρονο φαινόμενο είναι η καθιέρωση πολλών τραπεζικών ιδρυμάτων σε υπεράκτια κέντρα ως φορολογικά καταφύγια. Αρκετές φορές τα τραπεζικά αυτά ιδρύματα είναι παραρτήματα διεθνών τραπεζών. Το πλεονέκτημα τους σε σχέση με τις τράπεζες που ανήκουν σε κανονικές δικαιοδοσίες, είναι η καταβολή τόκων απαλλαγμένων από φόρους. Επίσης ασχολούνται με τη χρηματοδότηση διεθνών εταιριών από προνομιακές βάσεις (εξωχώρια κέντρα) , η οποία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικούς ελέγχους. Τέλος ασχολούνται και με τη διαχείριση κεφαλαίων κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων(Δημητρίου 2014).

3.8.9 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (SERVICE COMPANIES)

Οι συγκεκριμένες εταιρίες που ανήκουν σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες, χρησιμοποιούνται κυρίως από συμβούλους εταιριών για τη διοχέτευση των μισθών τους και των μόνους. Η εταιρεία επειδή βρίσκεται σε φορολογικό παράδεισο απαλλάσσεται από τη φορολογία και μπορεί να επενδύσει τα κέρδη της με χαμηλή ή μηδενική φορολογία, ανάλογα τη δικαιοδοσία στην οποία ανήκει.

3.8.10 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (INVESTMENT COMPANIES)

Οι υπεράκτιες εταιρίες επενδύσεων χρησιμοποιούνται για την συγκέντρωση κεφαλαίων και την επένδυσή ή τοποθέτηση τους σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη. Ο ενδιαφερόμενος όμως θα πρέπει να επιλέξει υπεράκτιο κέντρο το οποίο να έχει συνάψει φορολογικές συμβάσεις με την χώρα στην οποία θέλει να επενδύσει τα κεφάλαιά ώστε να μην προκύψουν δυσκολίες κατά την εγχείρημα.

3.8.11 ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (INSURANCE COMPANIES)

Πολλοί διεθνείς οργανισμοί έχουν συνδυάσει ένα υφιστάμενο trust σε φορολογικό παράδεισο με πολιτικές ασφάλισης, απολαμβάνοντας τις νέες ευκαιρίες που προκύπτουν. Ο συνδυασμός αυτός λειτουργεί ως εξής: Όταν ασφαλίζεται κάποιος πληρώνει ένα ασφάλιστρο. Η ασφάλιση στοιχίζει μόνο ένα μικρό μέρος του ασφαλίστρου που καταβάλλεται. Η ασφαλιστική εταιρεία αφού προβεί στην ασφάλιση , τοποθετεί το υπόλοιπο ποσό μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια και προβαίνει σε επενδύσεις χαμηλού κίνδυνου (παθητική διαχείριση).

Το αποτέλεσμα είναι ο σχηματισμός ενός χαρτοφυλακίου το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει εκτός από χρήματα, μετοχές, ομόλογα, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα και λοιπά.

3.8.12 ΑΚΙΝΗΤΑ

Οι εταιρίες αυτές έχουν ως σκοπό την αγορά και την διαχείριση των ακινήτων. Προκειμένου να προχωρήσει μια υπεράκτια εταιρεία στην αγορά ακινήτου, θα πρέπει το φυσικό πρόσωπο που την εκπροσωπεί να έχει στην κατοχή του πλήρη σειρά εγγράφων που θα αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση της εταιρείας κατά το δίκαιο της έδρας της, την μέχρι εκείνη τη στιγμή λειτουργία και μη λύση της και την πληρεξουσιότητα του εμφανιζόμενου προσώπου για την κατάρτιση και υπογραφή του συμβολαίου αγοράς.

Όσον αφορά την χώρα μας, όπως γίνεται δεκτό από την διοίκηση η μίσθωση και ιδιόχρηση ακινήτων από μόνα τους δεν δημιουργούν μόνιμη εγκατάσταση, καθώς και η μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας και ως εκ τούτου όλης της περιουσίας της τόσο της κινητής όσο και της ακίνητης δεν είναι εύκολο να γίνει αντιληπτή από τις φορολογικές αρχές (Μελάς 2008).

3.8.13 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ (LEASING COMPANIES)

Οι υπεράκτιες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης χρησιμοποιούνται στην περίπτωση που η μητρική εταιρεία θέλει να επαναπατρίσει τα συσσωρευμένα κεφάλαια που βρίσκονται στην θυγατρική offshore. Η υπεράκτια εταιρεία αγοράζει με τα κεφάλαια της μηχανήματα και μεταφορικά μέσα τα οποία χρησιμεύουν στη μητρική εταιρεία και τα μισθώνει σε αυτή. Με αυτόν τον τρόπο η μητρική αποκτά τον εξοπλισμό που χρειάζεται με τα κονδύλια που έχουν συσσωρευτεί στο εξωτερικό χωρίς να φορολογηθεί για αυτά. Επιπλέον το κόστος του εξοπλισμού εκπίπτει από το εισόδημα της ιδρύτριας επιχείρησης με την μορφή των καταβαλλομένων μισθωμάτων¹⁷.

3.8.14 ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΥΒΡΙΔΙΑ (HYBRID COMPANIES)

---

¹⁷ www.taxheaven.gr

Οι εταιρίες υβρίδια αποτελούν το συνδυασμό δύο ή περισσότερων τύπων επιχειρήσεων. Στόχος είναι η επιλογή εκείνων των στοιχείων δομής και λειτουργίας που εξυπηρετεί τον απώτερο σκοπό σύστασης, με την αξιοποίηση ενός φορολογικού συνδυασμού. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η μορφή της εταιρείας υβρίδιο θα χρησιμοποιήσουμε ένα παράδειγμα.

Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης είναι μια εμπορική εταιρεία. Κατά την ίδρυση της οι μέτοχοι καλούνται να εισφέρουν ένα ποσό χρημάτων για το σχηματισμό κεφαλαίου, με την αντίστοιχη ανάληψη του εταιρικού μεριδίου που ισοδυναμεί στην καταβολή αυτή. Το ποσό που θα συγκεντρωθεί αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της εταιρείας το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των αναγκών που θα προκύπτουν από τη λειτουργία της εταιρείας. Οι εταίροι ανάλογα με τα μερίδια που κατέχουν θα λαμβάνουν ένα ποσοστό επί των κερδών της εταιρείας.

Η Εταιρεία Παροχής εγγυήσεων είναι μία μη εμπορική εταιρεία. Οι μέτοχοι καλούνται να εισφέρουν ένα χρηματικό ποσό, με τη διαφορά όμως ότι δεν είναι υποχρεωτικά καταβλητέο κατά την ίδρυση της εταιρείας. Οι μέτοχοι καλούνται εγγυητές της εταιρείας και θα εισφέρουν το συμφωνηθέν χρηματικό ποσό ή μέρος αυτού για να αντιμετωπιστούν κίνδυνοι και οικονομικές δυσκολίες που απειλούν την εταιρεία. Ο συνδυασμός των παραπάνω χαρακτηριστικών των δύο επιχειρήσεων οδηγεί στη δημιουργία μία εταιρεία υβρίδιο, της λεγόμενης «εταιρείας περιορισμένης εγγύησης», η οποία διαθέτει εταιρικό κεφάλαιο.

Με την παραπάνω διαδικασία μπορούν να σχηματιστούν διάφορες υβριδικές μορφές, οι οποίες σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το υπεράκτιο κέντρο θα απολαμβάνουν σημαντικά φορολογικά προνόμια. Εταιρίες υβρίδια χρησιμοποιούνται συχνά για την αποφυγή φορολογίας κληρονομιών, προστασία κληρονομίας και δημιουργίας αθλητικών σωματίων.

3.8.15 ΔΟΜΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ (NOMINEES)

Είναι η δομή όπου μία εγχώρια (onshore) εταιρεία αντιπροσωπεύει μία offshore εταιρεία. Οι δομές αυτές παρέχουν υψηλό επίπεδο αξιοπιστίας και σημαντικά φορολογικά οφέλη. Η δυσκολία σχετικά με τις διαδικασίες φορολογικού σχεδιασμού είναι ότι τα τιμολόγια των offshore εταιριών εμφανίζονται στους λογαριασμούς του ιδιοκτήτη και υπάρχουν συχνά αντιρρήσεις πελατών οι οποίοι δεν επιθυμούν να είναι εμφανής η συνεργασία τους με μια

υπεράκτια εταιρεία. Η εταιρεία αντιπρόσωπος παρέχει τη λύση δεδομένου ότι όλες οι συναλλαγές διενεργούνται μέσω αυτής.¹⁸

Η offshore εταιρεία είναι η εντολέας σε όλες τις συναλλαγές και η εκπρόσωπος (nominee) εταιρεία (onshore) συνάπτει συνεργασίες και ενεργεί για λογαριασμό της. Η διαφήμιση, το μάρκετινγκ, η προβολή, η τιμολόγηση και η λογιστική παρακολούθηση γίνεται από την onshore εκπρόσωπο και η σχέση της με την offshore ορίζεται με ένα καλά δομημένο συμφωνητικό συνεργασίας. Τα αγαθά αγοράζονται και οι συναλλαγές τιμολογούνται από την εκπρόσωπο εταιρεία στο όνομα της και ο κύριος όγκος των εσόδων μεταφέρεται απευθείας στην offshore. Ο πελάτης είναι ενήμερος ότι συναλλάσσεται με μία κανονική εταιρεία στην onshore δικαιοδοσία, καθώς δεν είναι αναγκαίο να δημοσιοποιηθεί η σχέση.

Η onshore εταιρεία παίρνει μία προμήθεια από την offshore για τις υπηρεσίες που της προσφέρει είτε με άμεση πληρωμή ή ως αφαίρεση ποσοστού από κάθε συναλλαγή. Οι λογαριασμοί της εκπροσώπου εταιρείας εμφανίζουν μόνο την προμήθεια και τα έξοδα της. Το εισόδημα από συναλλαγές δεν είναι μέρος των λογαριασμών της, καθώς αυτό το διαχειρίζεται για λογαριασμό της offshore. Ένα μικρό ποσό κέρδους πραγματοποιείται από την onshore εταιρεία για το οποίο και φορολογείται. Το ποσοστό του κέρδους που πληρώνεται από την offshore προς τη nominee πρέπει να επιλεγεί προσεκτικά. Ένα ποσοστό της τάξης του 5% με 10% των μεικτών εσόδων θεωρείται αποδεκτό, αφού ληφθούν υπόψη οι μεταφορές εισοδήματος σε άλλες χώρες για φορολογικούς λόγους (transfer pricing).

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου της onshore εταιρείας από τις φορολογικές αρχές διαπιστώνεται μία νόμιμα εγκατεστημένη εταιρεία στη δικαιοδοσία τους με λογαριασμούς στη μόνιμα εγκατεστημένη τράπεζα της δικαιοδοσίας τους, η οποία είναι συνεπής ως προς τις φορολογικές της υποχρεώσεις.

Για την ανωτέρω δομή απαιτούνται τρεις τραπεζικοί λογαριασμοί εκ των οποίων ο ένας για τη διαχείριση των εσόδων των συναλλαγών, ο οποίος πρέπει να είναι στο όνομα της εταιρείας (nominee) εκπροσώπου καθώς τα τιμολόγια είναι στο όνομά της. Ο τραπεζικός λογαριασμός προκειμένου να φαίνεται κανονικός πρέπει να διατηρείται onshore και να κινείται από τα διευθυντικά στελέχη της offshore. Ο άλλος λογαριασμός είναι της offshore που διατηρείται εκτός χώρας προκειμένου να λαμβάνει τα καθαρά έσοδα. Ο τρίτος λογαριασμός είναι σε μία τοπική τράπεζα για να διαχωρίζει τα λειτουργικά έξοδα της εταιρείας εκπροσώπου (nominee) από τις προμήθειές της από τις δραστηριότητες ως (nominee) εκπροσώπου.

---

¹⁸ el.wikipedia.org

3.9 Τριγωνικές συναλλαγές

Με την πάροδο των ετών, ολοένα και περισσότερα αγαθά εισάγονται στην Ελλάδα από διάφορες χώρες καθώς η ελεύθερη διακίνηση αγαθών ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης, η τεχνολογική εξέλιξη, η επιστημονική πρόοδος κ.α. κάνουν τις εισαγωγές-εξαγωγές αγαθών πιο εύκολη υπόθεση χρόνο με τον χρόνο. Σε αρκετές περιπτώσεις όμως παρατηρούμε ότι ενώ το αγαθό είναι ιδιαίτερα φθινό στη χώρα παραγωγής του, φτάνει στα χέρια μας σε αδικαιολόγητα υψηλή τιμή. Τις περισσότερες φορές αυτό το φαινόμενο είναι αποτέλεσμα της υπερτιμολόγησης του αγαθού.

Η υπερτιμολόγηση επιτυγχάνεται μέσω της λεγόμενης τριγωνικής συναλλαγής. Στην τριγωνική συναλλαγή συνήθως συμμετέχουν, μια onshore εταιρεία, μία offshore εταιρεία σε φορολογικό παράδεισο με μηδενική ή εξαιρετικά χαμηλή φορολογία (δημιούργημα της onshore), μία εταιρεία δομών αντιπροσώπευσης που βρίσκεται σε ευρωπαϊκή χώρα με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης (π.χ. Βουλγαρία, Κύπρος) ώστε να απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές, η οποία συναλλάσσεται για λογαριασμό της offshore εταιρείας με αντάλλαγμα ένα μικρό αντίτιμο, χωρίς να έχει δικαίωμα στα κέρδη που προκύπτουν από τη συναλλαγή. Για απόκρυψη οποιασδήποτε σχέσης μεταξύ της offshore και της onshore εταιρείας υπάρχει η δυνατότητα να συσταθεί ένα trust. Με το trust επιτυγχάνεται η απόκρυψη του εντολέα προς τρίτους και ενώ ο εντολοδόχος φαίνεται να συναλλάσσεται για να αποκομίσει ο ίδιος τις ωφέλειες στην πραγματικότητα ενεργεί για λογαριασμό του εντολέα με ένα μικρό αντίτιμο.

Οι επιπτώσεις τριγωνικής συναλλαγής είναι η φοροαποφυγή, καθώς ο μεγαλύτερος όγκος των κερδών φορολογείται στην offshore εταιρεία και η διόγκωση της αξίας των εμπορευμάτων, τα οποία φτάνουν στον τελικό καταναλωτή ιδιαίτερα ακριβότερα. Ο εντοπισμός τέτοιων συναλλαγών από τις ελληνικές αρχές είναι πολύ δύσκολος καθώς για να αποδειχθεί η ύπαρξη τους θα πρέπει να υπάρχει είτε σύνδεση κεφαλαίου της onshore με την offshore πράγμα απίθανο, είτε σύνδεση των μετόχων, που είναι πάλι δύσκολο καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις οι εμπλεκόμενοι χρησιμοποιούν trust για να αποκρύψουν την ταυτότητα τους. Για να γίνουν τα προαναφερθέντα πιο κατανοητά ακολουθεί ένα αριθμητικό παράδειγμα τριγωνικής συναλλαγής (Μπεζαντάκος 2014).

3.9.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΡΙΓΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

Μία ελληνική εταιρεία εισάγει εμπορεύματα από μία άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προμηθεύει την εγχώρια αγορά. Για να υπερτιμολογήσει τα εμπορεύματα συστήνει μία υπεράκτια εταιρεία στα Νησιά Κέιμαν (συντ. φόρου 0%) και μία εταιρεία αντιπροσώπευσης στη Βουλγαρία η οποία έχει χαμηλό συντελεστή φορολόγησης (10%) και οι αγορές από αυτή θεωρούνται ενδοκοινοτική απόκτηση άρα απαλλάσσονται του Φ.Π.Α.

Αναλυτικά οι συναλλασσόμενοι στο παράδειγμά μας είναι:

1. Η εταιρεία Α που έχει έδρα τη Γαλλία.
2. Η εταιρεία εκπροσώπησης Β που έχει έδρα τη Βουλγαρία.
3. Η υπεράκτια εταιρεία Γ με έδρα τα νησιά Κέιμαν
4. Η ελληνική εταιρεία Δ που προμηθεύεται τα προϊόντα και έχει συστήσει τις εταιρίες Β και Γ με σκοπό την υπερτιμολόγηση.

Μεταξύ των εταιριών αυτών γίνονται οι παρακάτω συναλλαγές:

- Η εταιρεία Α αποστέλλει τα προϊόντα στην ελληνική εταιρεία Δ εκδίδοντας Δελτίο Αποστολής.
- Στη συνέχεια κατόπιν συνεννόησης η εταιρεία Α εκδίδει τιμολόγιο πώλησης αξίας 200.000 στο όνομα της Βουλγάρικης εταιρείας αντιπροσώπευσης Β. Τα 200.000 είναι και το πραγματικό κόστος απόκτησης των εμπορευμάτων.
- Η εταιρεία Β με τη σειρά της εκδίδει υπερτιμολογημένο τιμολόγιο Πώλησης προς την ελληνική εταιρεία Β με αξία 2.200.000, αυξάνοντας τα έξοδα της ελληνικής εταιρείας και συνεπώς μειώνοντας τα κέρδη προς φορολόγηση.
- Η Ελληνική εταιρεία Δ διοχετεύει τα εμπορεύματα στην Ελληνική αγορά με τιμή 2.500.000€
- Η offshore εταιρεία Γ εκδίδει Τ.Π.Υ στη εταιρεία αντιπροσώπευσης Β αξίας 1.960.000€ για να μπορέσουν να μεταβιβάσουν τα χρήματα στον φορολογικό παράδεισο. (παρακρατήθηκε προμήθεια 2% από την εταιρεία Β που αντιστοιχεί σε 40000€ άρα $2.000.000 - 40.000 = 1.960.000€$)

Ποσό υπερτιμολόγησης, κατανομή και φορολόγηση

Το ποσό της υπερτιμολόγησης που πραγματοποιήθηκε λόγω της τριγωνικής πώλησης είναι η τιμή πώλησης των εμπορευμάτων από την ελληνική εταιρεία Δ μείον το πραγματικό κόστος απόκτησης από την γαλλική εταιρεία Α, δηλαδή 2.300.000€ (2.500.000€-200.000€).

Τα 2.300.000€ μοιράστηκαν και φορολογήθηκαν ανάλογα

$300.000 \times 29\% = 87.000$ φορολογήθηκε η Ελληνική εταιρεία Δ από το δημόσιο

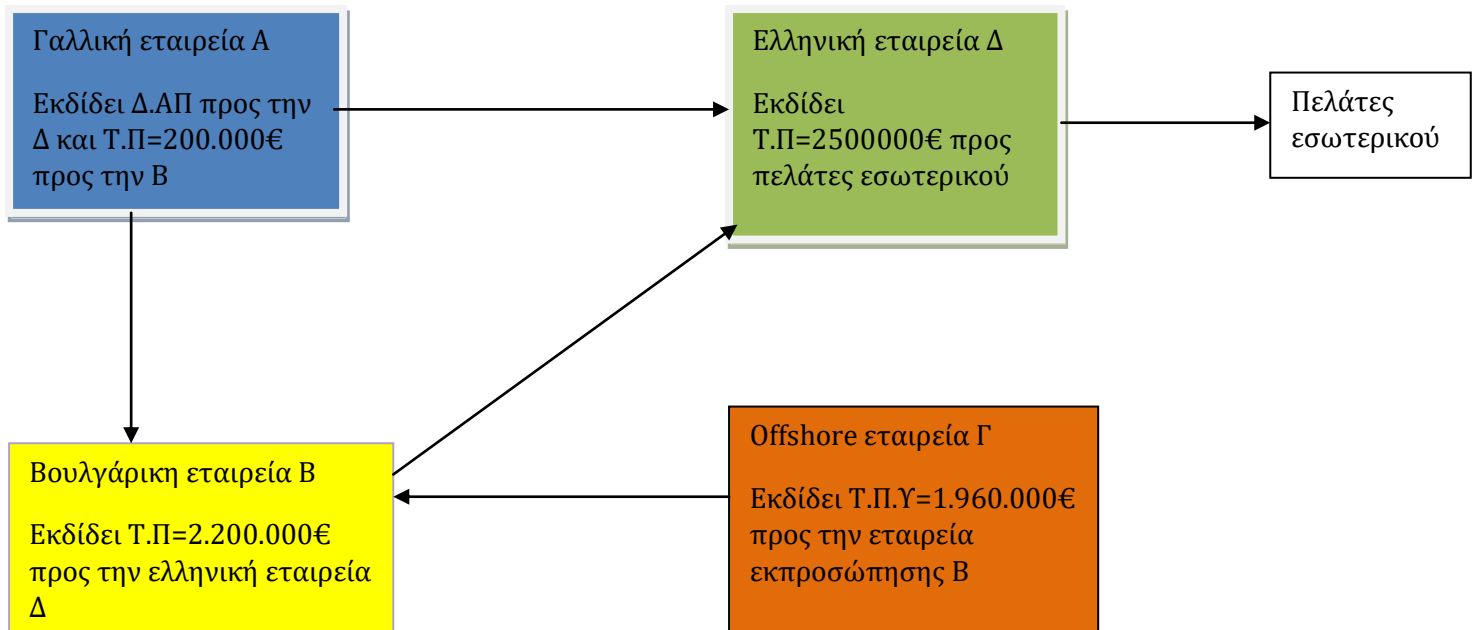
$40000 \times 10\% = 4000\text{€}$ φορολογήθηκε η Βουλγάρικη εταιρεία Β

$1.960.000 \times 0\% = 0\text{€}$ φορολογήθηκε η offshore εταιρεία

Τραπεζικές συναλλαγές

1. Μεταφορά σε λογαριασμό της Ελληνικής εταιρείας Δ 2.500.000€ από τους πελάτες για την απόκτηση των εμπορευμάτων.
2. Μεταφορά από τον λογαριασμό της Ελληνικής εταιρείας Δ σε λογαριασμό της εταιρείας εκπροσώπησης Β για την εξόφληση του τιμολογίου με αξία 2.200.000€
3. Μεταφορά από λογαριασμό της εταιρείας εκπροσώπησης Β σε λογαριασμό της προμηθεύτριας εταιρείας Α με έδρα τη Γαλλία για εξόφληση του τιμολογίου με αξία 200.000€
4. Μεταφορά από λογαριασμό της εταιρείας εκπροσώπησης Β σε λογαριασμό της offshore εταιρείας Γ για εξόφληση του Τ.Π.Υ με αξία 1.900.000€.

Σχηματική απεικόνιση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ OFFSHORE ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Οι Έλληνες επιχειρηματίες ακολουθώντας την παγκόσμια τάση, προχώρησαν στην ίδρυση πληθώρας υπεράκτιων εταιριών, ιδιαίτερα από το 1980 και έπειτα, είτε για να αποφύγουν φορολογικές επιβαρύνσεις, είτε για λόγους επίδειξης του πλούτου τους καθώς η κατοχή μιας υπεράκτιας εταιρείας αποτελούσε ένδειξη ισχύος και ευπορίας του κατόχου της. Οι offshore ελληνικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται συνήθως στους εξής τομείς (Δούβης, 2008):

- a) Αγορά και ανέγερση ακινήτων
- b) Χρηματοοικονομικές συναλλαγές
- c) Ναυτιλία
- d) Χρηματιστηριακές συναλλαγές
- e) Εμπορικές συναλλαγές
- f) Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
- g) Σκάφη αναψυχής
- h) Υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις προϊόντων
- i) Αμοιβές και μπόνους υψηλόβαθμων στελεχών
- j) Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με στοιχεία από το 1980 μέχρι σήμερα πάνω από 23.000 αλλοδαπές και υπεράκτιες εταιρείες έχουν αναπτύξει κερδοσκοπική δραστηριότητα στην Ελλάδα, οι οποίες στην πλειονότητά τους απέκτησαν ελληνικό ΑΦΜ και νόμιμους εκπροσώπους στη χώρα μας. Ανάμεσα σε αυτές τις εταιρίες υπάρχουν κάποιες οι οποίες έχουν έδρα φορολογικούς παραδείσους που δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες με το ελληνικό κράτος. Ο αριθμός αυτών ανέρχεται σε πάνω από 2.200 υπεράκτιες εταιρίες, οι οποίες έχουν δηλωμένους πάνω από 2.100 νόμιμους εκπροσώπους, φορολογικούς αντιπροσώπους, γραμματείς και διαχειριστές στη χώρα μας. Ο εντοπισμός των ιδιοκτητών και της προέλευσης των κεφαλαίων τους κρίνεται ιδιαίτερα δύσκολος. Οι πιο δημοφιλείς φορολογικοί παράδεισοι για τις επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων φαίνονται να είναι η Λιβερία, ο Παναμάς, οι Νήσοι Μάρσαλ και οι Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι.¹⁹

---

¹⁹ www.news247.gr

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία σήμερα δραστηριοποιούνται στη χώρα μας περίπου 10.000 υπεράκτιες εταιρίες. Από αυτές έχουν ελεγχθεί μόνο οι 384 και βεβαιώθηκαν φόροι ύψους 129,5 εκατ. Ευρώ.

4.1 ΝΟΜΟΣ 89/1967

Ο πρώτος νόμος που ψηφίστηκε στην Ελλάδα και αφορά έμμεσα τις υπεράκτιες εταιρίες (Περί εγκατάστασως εν Ελλάδι αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών Εταιρειών) είναι ο 89/1967, ο οποίος έχει ως σκοπό τη ρύθμιση της λειτουργίας των εταιριών που το αντικείμενο τους βρίσκεται εκτός των ελληνικών συνόρων. Σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο, οι αλλοδαπές εταιρίες μπορούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες εταιρίες, με τόπο εγκατάστασης εκτός Ελλάδας, υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα, κεντρικής λογιστικής υποστήριξης, ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων, διαφήμισης και μάρκετινγκ, επεξεργασίας στοιχείων, λήψης και παροχής πληροφοριών και έρευνας και ανάπτυξης.²⁰

Τον παραπάνω νόμο ήρθαν να συμπληρώσουν οι νόμοι 378/68, 27/75 και 814/78, που παρείχαν ειδικά οφέλη στις θυγατρικές εταιρίες που ιδρύονταν στην Ελλάδα από ξένες επιχειρήσεις. Οι παραπάνω εταιρείες υποχρεούνται σύμφωνα με τον 89/1967:

- α) Να απασχολούν στην Ελλάδα προσωπικό τουλάχιστον τεσσάρων ατόμων.
- β) Να έχουν δαπάνες λειτουργίας στην Ελλάδα τουλάχιστον εκατό χιλιάδες ευρώ ετησίως.

Οι επιχειρήσεις που υπάγονται στον 89/1967 δεν ασκούν δραστηριότητα στην Ελλάδα και επομένως δεν έχουν κέρδη προς φορολόγηση απ' το ελληνικό κράτος. Παρόλα αυτά απασχολούν σημαντικό αριθμό εργαζομένων και πραγματοποιούν σημαντικές δαπάνες οπότε η παραμονή τους βοηθάει την ελληνική οικονομία.

Τον προαναφερθέντα νόμο ήρθε να συμπληρώσει και να διευρύνει ο 3427/2005 (Φ.Ε.Κ. 312 Α'/27.12.2005) στον οποίο μπορούν να υπαχθούν οι επιχειρήσεις του 89/1967 αλλά και νέες επιχειρήσεις εφόσον αυτές ασχολούνται αποκλειστικά με την παροχή διοικητικών-συντονιστικών υπηρεσιών σε συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις που η έδρα τους βρίσκεται εκτός Ελλάδας.

---

²⁰ www.forologikanea.gr

4.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι πρώτοι νόμοι που αφορούσαν αποκλειστικά την αντιμετώπιση του φαινομένου των υπεράκτιων εταιριών, ψηφίστηκαν από το ελληνικό κοινοβούλιο αρκετά αργότερα, συγκεκριμένα το 2002 (διατάξεις των νόμων 2992/2002, 3052/2002 και 3091/2002).

Αργότερα με την εγκύκλιος διαταγή 1021764/10217/B0012/ΠΟΛ 1041/5-3-2003 καθορίζονται τα ακόλουθα κριτήρια χαρακτηρισμού μιας εταιρείας ως εξωχώριας, με βάση τα οποία καθορίζεται εάν ο εκδότης ενός φορολογικού στοιχείου είναι κάτοχος μιας offshore εταιρείας .

- Ο εκδότης του φορολογικού στοιχείου δεν είναι παραγωγός – κατασκευαστής του προϊόντος, αλλά μεσολαβητής – κατασκευαστής. Διότι οι εξωχώριες εταιρείες κατά κανόνα διαμεσολαβούν σε τριγωνικές συναλλαγές, όπου από άλλη χώρα αποστέλλονται τα εμπορεύματα και από άλλη τιμολογούνται.
- Στα φορολογικά στοιχεία (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) δεν αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, καθόσον οι περισσότερες εξωχώριες εταιρείες δε διαθέτουν Α.Φ.Μ.
- Ως διεύθυνση της έδρας της εταιρείας συνήθως αναγράφεται το «B.O.» (BOX OFFICE) εταιρεία γραμματοκιβωτίου.

Στην περίπτωση που τα παραπάνω στοιχεία δεν αρκούν για τον προσδιορισμό μιας εταιρείας ως υπεράκτιας, σύμφωνα με την εγκύκλιο, οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να καταθέσουν επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία που θα τους ζητηθούν από τον έλεγχο. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να εξεταστούν ενδεικτικά τα παρακάτω στοιχεία:

- Ο ισολογισμός της εταιρείας για να διαπιστωθεί η ύπαρξη δραστηριότητας, απασχολούμενου προσωπικού και η κατοχή πάγιου ενεργητικού.
- Αναλυτικά στοιχεία για το μόνιμα απασχολούμενο προσωπικό της εταιρείας.
- Στοιχεία σχετικά με την μόνιμη έδρα της εταιρείας.
- Η αναγραφή της ιθαγένειας των ιδιοκτητών, στο καταστατικό της εταιρείας.
- Έρευνα για τυχόν συσχέτιση του εκπροσώπου της εταιρείας, με τον ενοικιαστή στην περίπτωση ενοικίασης ακίνητης περιουσιακού στοιχείου.

4.2.1 ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 9 του νόμου 3091/2002, οι δαπάνες που πραγματοποιεί μία ελληνική επιχείρηση για αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, από μια offshore εταιρεία καθώς και τα δικαιώματα ή οι αποζημιώσεις που καταβάλλει η πρώτη στη δεύτερη για λήψη τεχνικής βοήθειας, ευρεσιτεχνιών, σημάτων, σχεδίων, μυστικών βιομηχανικών μεθόδων και τύπων, πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών δικαιωμάτων, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της. Από τη συγκεκριμένη νομοθεσία εξαίρεση αποτελούν οι δαπάνες που αφορούν αγορά ή μεταφορά στην Ελλάδα αργού πετρελαίου, πετρελαιοειδών ή άλλων προϊόντων για τα οποία δημοσιεύονται δείκτες τιμών χονδρικής πώλησης και τα οποία αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά προϊόντων (Αναγνώστου 2009).

4.2.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΣΧΕΔΙΩΝ, ΕΡΕΥΝΩΝ

Σύμφωνα με τον νόμο 2238/1994, άρθρο 13, οι αλλοδαπές επιχειρήσεις και οργανισμοί που αναλαμβάνουν στην Ελλάδα, την κατάρτιση μελετών και σχεδίων ή τη διεξαγωγή ερευνών τεχνικής, οικονομικής ή επιστημονικής γενικά φύσεως ή την επίβλεψη και συντονισμό εκτέλεσης τεχνικών έργων, φορολογούνται με συντελεστή 25% επί της συνολικής ακαθάριστης αμοιβής τους.

Ο φόρος παρακρατείται από τον υπόχρεο κατά την καταβολή μέρους ή ολόκληρης της αμοιβής στο δικαιούχο. Με την παρακράτηση του φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των αλλοδαπών επιχειρήσεων. Οι τράπεζες υποχρεούνται να αρνηθούν την παροχή του ποσού συναλλάγματος ή ευρώ που αναλογεί για την αποστολή στο εξωτερικό εισοδημάτων, αν δεν προσκομισθεί σε αυτές αποδεικτικό καταβολής στο Δημόσιο του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα αυτά.

4.2.3 ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Με τον νόμο 3091/2002 και συγκεκριμένα με τα άρθρα 15,16,17,18 ορίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ειδικός φόρος επί των ακινήτων που έχουν πλήρη ή υψηλή κυριότητα ή επί των οποίων έχουν εμπράγματα δικαιώματα επικαρπίας οι υπεράκτιες εταιρίες. Αναλυτικά, με το άρθρο 15 θεσπίστηκε ειδικός ετήσιος φόρος 3% επί της αξίας των ακινήτων που βρίσκονται στην Ελλάδα με εξαίρεση ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που αναφέρονται αναλυτικά στο άρθρο. Το άρθρο 17 καθορίζει τη διαδικασία επιβολής του ειδικού φόρου από τον υπόχρεο. Το άρθρο 18 αποτελεί μεταβατική διάταξη καθώς αυτή κρίθηκε αναγκαία λόγω επιβολής του ειδικού φόρου για πρώτη φορά από την ελληνική νομοθεσία. Με αυτόν τον τρόπο δόθηκαν κίνητρα για μεταβίβαση του ακινήτου από την υπεράκτια εταιρεία, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εξαιρούνταν από αυτόν. Τέλος σε περίπτωση μεταβίβασης του ακινήτου για επαχθή αίτια ή χαριστικούς λόγους, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υπάγονται στον 3091/2002, απαλλάσσεται από την υποχρέωση τον φόρο της υπεραξίας

Το άρθρο 16 αναφέρεται στην ευθύνη των παρένθετων προσώπων. Ως παρένθετο πρόσωπο ορίζεται για τον συγκεκριμένο νόμο, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συμμετέχει με οποιαδήποτε μορφή ή ποσοστό σε νομικό πρόσωπο, της παραγράφου 1 του άρθρου 15, που έχει κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο ή συμμετέχει σε τρίτο νομικό πρόσωπο που έχει κυριότητα ή άλλα εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο ή παρεμβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο στη σειρά των συμμετοχών στο κεφάλαιο ενός νομικού προσώπου. Το παρένθετο πρόσωπο ευθύνεται εις ολοκλήρου για την καταβολή του ειδικού φόρου ακινήτων που ορίζεται στο άρθρο 15 (Αναγνώστου 2009).

Τον προαναφερθέντα νόμο αντικατέστησε ο 3842/2010 και συγκεκριμένα το άρθρο 17 το οποίο ισχύει από 01/01/2010. Σύμφωνα με αυτόν νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 51Α του Κ.Φ.Ε. και έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ελλάδα, καταβάλλουν ειδικό ετήσιο φόρο 15% επί της αξίας αυτών. Επιπλέον εάν το ακίνητο χρησιμοποιείται από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τότε το ετήσιο ύψος του ενοικίου υπολογίζεται τεκμαρτά και θα πρέπει να ξεπερνά το 3,5% της αξίας του ακινήτου.

4.2.4 ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Με τις εισαγωγές στη χώρα μας να αυξάνονται όλο και περισσότερο λόγω της παγκοσμιοποίησης, η χρήση των υπεράκτιων εταιριών για την πλασματική αύξηση του κόστους των αγαθών που αποκτούν οι ελληνικές επιχειρήσεις συναντάται συχνά. Αναλυτικά, μεταξύ μιας ελληνικής και μιας υπεράκτιας συνδεδεμένης εταιρείας, πραγματοποιείται αγοροπωλησία στην οποία το κόστος απόκτησης ή πώλησης του προϊόντος είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό που πραγματικά ισχύει.

Ο έλληνας νομοθέτης για να προστατέψει το καταναλωτικό κοινό θέσπισε τον 2238/1994, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον 4110/2013, με ισχύ από 01/01/2012, και ορίζει ότι όταν μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων πραγματοποιούνται συναλλαγές με μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη από εκείνα που θα είχαν συμφωνηθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, τα κέρδη τα οποία, χωρίς τα οφέλη αυτά, θα είχαν πραγματοποιηθεί από την ημεδαπή επιχείρηση, προσauζάνουν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης ή μειώνουν τη ζημία που προκύπτει από τα βιβλία της, χωρίς να θίγεται το κύρος αυτών.

Ως συνδεδεμένες νοούνται οι επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου, ιδίως λόγω συμμετοχής της μίας στο κεφάλαιο ή τη διοίκηση της άλλης ή λόγω συμμετοχής των ιδίων προσώπων στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση και των δύο επιχειρήσεων, καθώς και οι επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν σε μία από τις συνδεδεμένες τα ανωτέρω δικαιώματα ή δυνατότητες επιρροής. Βέβαια για να εφαρμοστούν τα παραπάνω θα πρέπει να υπάρχουν στοιχεία για τις σύνδεση μεταξύ των επιχειρήσεων, πράγμα δύσκολο να αποδειχθεί, ειδικά για εταιρίες που έχουν έδρα φορολογικούς παραδείσους που δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες με την Ελλάδα (Μπεζαντάκος 2014).

4.2.5 ΤΟΚΟΙ²¹

Στην περίπτωση που μια αλλοδαπή εταιρεία μη μόνιμα εγκατεστημένη στην Ελλάδα εισπράττει τόκους από εισοδήματα τότε παρακρατούνταν φόρος από 01.01.2006 έως 31.12.2006 29% επί αυτών. Στη συνέχεια το ποσοστό αυτό μεταβλήθηκε σε 40% και σήμερα με το άρθρο 12 του νόμου 4110/2013 το ποσοστό διαμορφώθηκε σε 33%. Σε όλες τις περιπτώσεις πάντως παρατηρείται ότι το ποσοστό είναι εξαιρετικά υψηλό και ασύμφορο για

---

²¹ lawbank/forologikanea.gr

τις επιχειρήσεις, οπότε κρίνεται απαραίτητη η χρησιμοποίηση offshore εταιρείας με έδρα φορολογικό παράδεισο, ο οποίος έχει υπογράψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας με την Ελλάδα, ώστε να αποφευχθούν επιπλέον φορολογικά βάρη.

Επίσης όσον αφορά τους τόκους των δανείων που συνάπτονται μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, αυτοί δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα, κατά το μέρος που το συνολικό ύψος δανείων της δανειοδοτούμενης από τις δανειοδότες υπερβαίνει κατά μέσο όρο και κατά διαχειριστική περίοδο το τριπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων της δανειοδοτούμενης. Στους τόκους περιλαμβάνονται και οι τόκοι ομολογιακών δανείων που καταβάλλονται σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Στο συνολικό ύψος δανείων από συνδεδεμένες επιχειρήσεις προστίθενται και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδονται προς αυτές, καθώς και τα δάνεια που έχουν ληφθεί από τρίτες επιχειρήσεις για τα οποία έχει χορηγηθεί οποιασδήποτε μορφής εγγύηση από τις πιο πάνω συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Από τη συγκεκριμένη διάταξη εξαιρούνται οι ανώνυμες εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και κάποια άλλα συγκεκριμένα είδη επιχειρήσεων.

4.3 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κ.Φ.Ε, από την 01.01.2003 και έπειτα, οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων που αγοράζονται από εξωχώρια εταιρεία δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρείας. Οι εταιρίες που έχουν αγοράσει πάγια περιουσιακά στοιχεία από υπεράκτιες εταιρίες, θα πρέπει να διενεργούν λογιστικά τις αποσβέσεις, αλλά όταν προχωρούν στην υποβολή φορολογικής δήλωσης υποχρεούνται να αναμορφώνουν τα αποτελέσματα τους με το ποσό των αποσβέσεων προσθέτοντας το ως λογιστική διαφορά (Αναγνώστου 2009).

4.4 ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Το άρθρο του νόμου 3052/2002 υποχρεώνει σε τήρηση βιβλίων και στοιχείων όλα τα αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οποιασδήποτε μορφής, που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα και θεωρούνται επιτηδευματίες. Ο συγκεκριμένος νόμος ορίζει ως επιτηδευματία κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δεν έχει μόνιμη εγκατάσταση την Ελλάδα και έχει αποκτήσει κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου ή έχει προχωρήσει

σε ανέγερση ακινήτου στην Ελλάδα. Το υπουργείο οικονομικών είχε ορίσει ως προθεσμία θεώρησης των βιβλίων την 30.06.2007, απαλλάσσοντας από την υποχρέωση αυτή τις εταιρίες που μέχρι εκείνη την ημερομηνία θα είχαν μεταβιβάσει τα ακίνητα που κατείχαν και θα είχαν υποβάλει δήλωση διακοπής.

Από 01.01.2007, σύμφωνα με τον ΠΟΛ1024, οι υπεράκτιες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα αποκλειστικά με την κατοχή και ανέγερση ακινήτου, απαλλάσσονται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ (δεν είναι υποχρεωμένες να τηρούν βιβλία και στοιχεία), καθώς παύουν να θεωρούνται επιτηδευματίες τα νομικά πρόσωπα που αποκτούν κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου.²²

4.5 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΥ

Ο νόμος 2238/1994 και συγκεκριμένα το άρθρο 107, ορίζει ότι κάθε νομικό πρόσωπο οφείλει να υποβάλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Επομένως, κάθε υπεράκτια εταιρεία που έχει στην κατοχή της ένα ή περισσότερα ακίνητα έχει την υποχρέωση να υποβάλει φορολογική δήλωση, ανεξάρτητα με το αν το ακίνητο αποφέρει εισόδημα. Στην περίπτωση που μισθώνει το ακίνητο, το νομικό πρόσωπο θα κλιθεί να πληρώσει σύμφωνα με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος επί του ακινήτου και συμπληρωματικό φόρο 3% επί του ακαθάριστου εισοδήματος. Τέλος, φορολογική δήλωση θα πρέπει να υποβάλουν και τα νομικά πρόσωπα τα οποία απέκτησαν εισοδήματα το προηγούμενο οικονομικό έτος, είτε αυτά υπόκεινται σε φορολόγηση είτε όχι.

4.6 Ν.3310/2005

Ο νόμος 3310/2005 συμπληρώνει τον προϋπάρχον νόμο 3091/2002 που απαγόρευε τη σύναψη σύμβασης μιας εξωχώριας εταιρείας με το δημόσιο. Ο συγκεκριμένος νόμος στο άρθρο 4, απαγορεύει στις εξωχώριες εταιρίες να συμμετέχουν με ποσοστό 1% και άνω στο μετοχικό κεφάλαιο ή κατέχουν εταιρικά μερίδια ή είναι εταίροι εταιριών που συνάπτουν συμβάσεις με το δημόσιο. Ο νόμος δεν εξαιρεί τις εξωχώριες εταιρίες που συμμετέχουν σε άλλα νομικά πρόσωπα που είναι μέτοχοι σε επιχειρήσεις που συνάπτουν συμβάσεις με το

---

²² Lawbank/forologikanea.gr

δημόσιο και το ποσοστό της εξωχώριας συνυπολογιζόμενο σε ποσοστό μετοχών είναι μεγαλύτερο από 1% στην εταιρεία που συνάπτει την σύμβαση.

Επίσης τα ανωτέρω ισχύουν και για τη συμμετοχή μιας εξωχώριας εταιρείας σε εταιρεία μέσω μαζικής ενημέρωσης. Αργότερα με την τροποποίηση του συγκεκριμένου νόμου εξαιρέθηκαν εταιρίες που ασχολούνται με την εκτύπωση ή τη διανομή εφημερίδων ή περιοδικών ή εντύπων, καθώς οι δραστηριότητες αυτές έχουν έμμεση σχέση με τις επιχειρήσεις μέσω μαζικής ενημέρωσης.

Σε περίπτωση που συμβούν τα παραπάνω η υπεράκτια εταιρεία πρέπει να εκποιήσει τα περιουσιακά της στοιχεία, ώστε το ποσοστό της συμμετοχής της στην επιχείρηση που συμμετέχει στο διαγωνισμό του δημοσίου να μειωθεί κάτω από το 1%. Η προθεσμία που δίνεται για την υλοποίηση των παραπάνω είναι 10 ημέρες. Αν περάσει αυτό το χρονικό περιθώριο τότε οι εταιρίες κρίνονται αυτοδικαίως άκυρες, ενώ αν η εταιρεία είναι εισηγμένη σε ελληνικό χρηματιστήριο τότε, το Αποθετήριο Αξιών οφείλει να διαγράψει την εταιρεία από τα βιβλία των μετόχων ή από τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων του Συστήματος Άυλων τίτλων (Σ.Α.Τ)

Βέβαια θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα ανωτέρω, είναι δύσκολα να εφαρμοστούν σε πρακτικό επίπεδο καθώς ο παρών νόμος έρχεται σε αντίθεση με τα παρακάτω (Μελάς 2008).

- Το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών δεν έχει ουσιαστική δυνατότητα να προχωρήσει σε διαγραφές τίτλων.
- Σε περίπτωση που το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών προχωρήσει σε διαγραφεί τίτλων, θα πρέπει να δημοσιοποιήσει την πράξη αυτή, οπότε παραβιάζεται το απόρρητο των συναλλαγών
- Σε περίπτωση που μία αλλοδαπή εταιρεία συμμετέχει σε διαγωνισμό δημοσίου και κατέχει πάνω από το 1% των μετοχών της μία εξωχώρια εταιρεία, είναι δύσκολο να ζητηθεί η ονομαστικοποίηση των μετοχών μέχρι πρώτου βαθμού, διότι αυτό είναι αντίθετο με τη νομοθεσία άλλων κρατών.

4.7 Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Με βάση την απόφαση της ολομέλειας του Αρείου Πάγου, κρίνονται άκυρες οι offshore εταιρίες που κατά τη διαδικασία της σύστασής τους έχει ακολουθηθεί η διαδικασία σύστασης της καταστατικής τους έδρας και όχι αυτή της πραγματικής τους έδρα. Δηλαδή οι εταιρείες που ασκούν δραστηριότητα κατά βάση στην Ελλάδα αλλά η έδρα τους βρίσκεται σε μία άλλη

χώρα και κατά τη σύστασή τους δεν ακολουθήθηκαν τα όσα ορίζει η νομοθεσία για εταιρίες τέτοιου είδους, τότε οι εταιρίες αυτές στην πραγματικότητα δεν υφίστανται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ή νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες όπως ορίζεται επιστημονικά, αναφερόμαστε στην οποιαδήποτε προσπάθεια συγκάλυψης πηγής εσόδων που αποκτήθηκαν από εγκληματικές πράξεις, ώστε να παρουσιάζονται ότι προήλθαν από νόμιμη δραστηριότητα. Οι πιο συνήθεις παράνομες πράξεις που δημιουργούν μαύρο χρήμα είναι οι εγκληματικές οργανώσεις, η τρομοκρατία, η δωροδοκία, η απάτη, το εμπόριο λευκής σαρκός, παραγωγή-εμπορία-διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, αρχαιοκαπηλία, εμπόριο όπλων κ.α.²³

5.2 ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Οι υπεράκτιες εταιρίες εκτός από τις προαναφερθέντες χρήσεις τους, που αρκετές φορές είναι νόμιμες (απλώς οι εταιρίες εκμεταλλεύονται τα «παραθυράκια» του νόμου για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους) χρησιμοποιούνται δυστυχώς λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους και για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για την ευκολότερη κατανόηση και μελέτη του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος κρίθηκε αναγκαία η ανάπτυξη διάφορων μοντέλων. Εδώ θα αναλυθεί το ευρέως διαδεδομένο Αμερικάνικο μοντέλο, το οποίο εφαρμόζεται σε υπεράκτιες εταιρίες. Το μοντέλο αυτό διακρίνεται σε τρεις φάσεις:

1. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ (PLACEMENT):

Σε αυτή τη φάση τοποθετούνται τα χρήματα από την παράνομη δραστηριότητα συνήθως σε πολλούς τραπεζικούς λογαριασμούς μαζί με τα νόμιμα χρήματα από μία εταιρεία βιτρίνα (αναφέρεται παρακάτω) που έχει στην κατοχή του το άτομο που ασκεί εγκληματική δραστηριότητα. Αύτη η φάση κρίνεται υψίστης σημασίας διότι τα περισσότερα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες είναι με τη μορφή ρευστού και αν τα χρήματα διεισδύσουν στο

---

²³ <http://nomikisimvouli.blogspot.gr/>

τραπεζικό σύστημα χωρίς να κινήσουν υποψία, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να επιτευχθεί η νομιμοποίηση τους (Τραγάκης 1996).

2. ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ-ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ (LAYERING STAGE)

Σε αυτό το στάδιο τα χρήματα χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια πολλών συναλλαγών για να γίνει δύσκολος ο εντοπισμός της πραγματικής τους προέλευσης. Μπορούν για παράδειγμα να μεταφερθούν σε μία τράπεζα με έδρα υπεράκτιο κέντρο η οποία προσφέρει το τραπεζικό απόρρητο, στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για την αγορά μετοχών μιας υπεράκτιας εταιρείας, οι μετοχές αυτές να πουληθούν να χρησιμοποιηθούν αλλού κ.ο.κ μέχρι να γίνει αδύνατος ο εντοπισμός της πηγής των χρημάτων.

3. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ (INTEGRATION STAGE)

Στην περίπτωση που τα δύο προαναφερθέντα στάδια πραγματοποιηθούν με επιτυχία και κυρίως το στάδιο της τοποθέτησης, τότε τα κεφάλαια επανεισάγονται στην αγορά με τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανίζονται ως κεφάλαια που προήλθαν από νόμιμες δραστηριότητες. Η διαδικασία του ξεπλύματος ολοκληρώνεται όταν τα χρήματα επιστέψουν, νόμιμα πλέον στον τραπεζικό λογαριασμό του εγκληματία ή σε νόμιμη εταιρεία που αποτελεί ιδιοκτησία του.

Το τρίτο αυτό στάδιο μπορεί να επιτευχθεί με τη χρησιμοποίηση μιας υπεράκτιας εταιρείας βιτρίνας στις οποίες τον λογαριασμό θα τοποθετηθούν τα κεφάλαια. Στην συνέχεια η εταιρεία βιτρίνα θα μεταφέρει τα χρήματα στην νόμιμη εταιρεία του δράστη, συνήθως με τη μορφή δανεισμού ή ως πληρωμή για μια εικονική υπηρεσία που της παρείχε η νόμιμη εταιρεία. Μ' αυτόν τον τρόπο πραγματοποιείται η νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χωρίς να κινηθούν υποψίες από τις αρμόδιες αρχές, καθώς η υπεράκτια εταιρεία φαίνεται να πλήρωσε για την λήψη υπηρεσιών την νόμιμη εταιρεία.

5.3 ΕΙΔΗ ΥΠΕΡΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Τα παρακάτω είδη υπεράκτιων εταιριών λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους χρησιμοποιούνται κατά τα τρία προαναφερθέντα στάδια ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Εταιρίες Φαντάσματα

Πρόκειται για εταιρίες για τις οποίες δεν υπάρχει κάποια μορφή σύστασης, καταχώρησης ή δημοσίευσης της εταιρικής τους μορφής. Οι εταιρίες αυτές συναντώνται σε εμβάσματα ή φορτωτικές με την ιδιότητα του παραλήπτη ή τρίτου προσώπου, προκειμένου να αποκρυφτεί η ταυτότητα του πραγματικού λήπτη των χρημάτων. Σκοπός των εταιριών αυτών είναι ο αποσυσχετισμός των κεφαλαίων από την πηγή τους. (Τραγάκης 1996)

Εταιρίες Βιτρίνα

Οι εταιρίες βιτρίνας συνήθως έχουν νομική υπόσταση και επιδίδονται σε νόμιμες και παράνομες δραστηριότητες με σκοπό να αποκρύψουν τις τελευταίες. Οι δράστες συνήθως έχουν πάνω από μία τέτοιες εταιρίες και μεταφέρουν από τη μία στην άλλη τα παράνομα χρήματα με σκοπό τη νομιμοποίηση των χρημάτων με τη διαδικασία που περιγράφηκε παραπάνω.

Εταιρίες Ραφιού

Αυτού του είδους οι εταιρίες έχουν νομική προσωπικότητα και παραμένουν σε αδράνεια καταβάλλοντας παράλληλα κάθε χρόνο τα απαραίτητα δικαιολογητικά στις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να συνεχίσουν να υφίστανται. Όταν κάποιος θέλει να ξεπλύνει βρώμικο χρήμα μπορεί να χρησιμοποιήσει μία εταιρεία ραφιού καθώς οι εταιρίες αυτές υπάρχουν για χρόνια και μάλιστα χωρίς να έχουν επιβαρυνμένο ιστορικό, επομένως είναι δύσκολο να «τραβήξουν» την προσοχή των αρμόδιων αρχών.

Για παράδειγμα κάποιος που έχει στην κατοχή του περιουσιακά στοιχεία τα οποία προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες και επομένως δεν μπορεί να τα δικαιολογήσει, συνάπτει σύμβαση δανείου με μία εταιρεία ραφιού, με ημερομηνία δανείου προγενέστερη της απόκτησης των περιουσιακών στοιχείων. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δύσκολα θα υποψιαστούν και θα αποδείξουν την «κομπίνα» καθώς η εταιρεία θα έχει έτος ίδρυσης παλαιότερο από την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων και την σύναψη του δανείου.

Εταιρίες Σφραγίδα

Πρόκειται για μια εταιρεία που συστήνεται ταχύτατα, χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, καθώς απαιτεί τα τυπικά έγγραφα σύστασης και την παρουσία ενός δικηγόρου. Ο δικηγόρος λοιπόν έχει στην κατοχή του πολλές τέτοιου είδους εταιρίες, οι οποίες ασκούν διάφορες δραστηριότητες ώστε ο ενδιαφερόμενος να μπορεί να επιλέξει αυτή που ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες του. Ο δικηγόρος εκτελεί χρέη διαχειριστή και εξασφαλίζεται η ανωνυμία του πραγματικού κατόχου της εταιρείας. Ο εντοπισμός του πραγματικού ιδιοκτήτη είναι πολύ δύσκολος καθώς στις διάφορες συναλλαγές παρουσιάζονται η επωνυμία της εταιρείας σφραγίδα και το όνομα του δικηγόρου, οπότε μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

5.4 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

5.4.1 ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ F.A.T.F²⁴

Τον Ιούλιο του 1989 οι επτά οικονομικά ισχυρότερες χώρες του κόσμου (Group G-7) σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποφάσισαν να συγκροτήσουν την «Ομάδα χρηματοπιστωτικής δράσης για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες» ή όπως είναι διεθνώς γνωστή «Financial Action Task Force on Money Laundering» (F.A.T.F). Μέλη της F.A.T.F , η οποία εδρεύει στο Παρίσι και υποστηρίζεται γραμματειακά από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), είναι σήμερα 26 κράτη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου. Η F.A.T.F εξέδωσε τον Απρίλιο του 1990 έναν κατάλογο με 40 Συστάσεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Το 2003 η F.A.T.F τροποποίησε τις 40 Συστάσεις ώστε να καλύπτουν και άλλες περιπτώσεις που ενδεχομένως προκύψουν και τις συμπλήρωσε με 9 ειδικές συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

---

²⁴ <http://www.fatf-gafi.org/>

Σύμφωνα με τις συστάσεις, οι χώρες που τις εφαρμόζουν θα πρέπει να ποινικοποιήσουν την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες καθώς και να εφαρμόσουν τα όσα αναφέρονται στη σύμβαση της Βιέννης και τη σύμβαση του Παλέρμο. Επίσης θα πρέπει να νομοθετήσουν ανάλογα ώστε να επιτρέπεται η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Υποχρεούνται να παρέχουν τους απαραίτητους ανθρώπινους, οικονομικούς και υλικοτεχνικούς πόρους στις υπηρεσίες που ασχολούνται με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος καθώς και να ελέγχουν την αποτελεσματικότητα των ερευνών τους. Θα πρέπει ακόμα να θεσπίσουν ένα όργανο το οποίο θα συγκεντρώνει πληροφορίες από τις αρμόδιες αρχές και τα τραπεζικά ιδρύματα, θα τις αναλύει και θα τους ανατροφοδοτεί.

Οι 40 συστάσεις επίσης δίνουν οδηγίες προς τις τράπεζες, οι οποίες υποχρεούνται να μην τηρούν ανώνυμους τραπεζικούς λογαριασμούς, να λαμβάνουν επιπλέον μέτρα όταν συναλλάσσονται με πολιτικώς εκτιθέμενα πρόσωπα καθώς και να κρατούν αρχείο με τις συναλλαγές των τελευταίων τουλάχιστον 5 ετών. Επιπλέον θα πρέπει να λαμβάνουν επιπλέον μέτρα όταν πραγματοποιούνται συναλλαγές με φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ανήκουν σε χώρα που δεν εφαρμόζει τις 40 συστάσεις. Τέλος αν τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν έστω και την υποψία ότι μία συναλλαγή έχει να κάνει με ξέπλυμα χρήματος θα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές. Μέτρα εκτός από τις τράπεζες θα πρέπει να λαμβάνουν και τα επαγγέλματα που είναι πιθανόν να εμπλέκονται σε ξέπλυμα χρήματος όπως δικηγόροι, λογιστές, ελεγκτές, συμβολαιογράφοι, έμποροι πολύτιμων μετάλλων και πετρών, καθώς και τα καζίνο.

Τέλος οι 40 συστάσεις ενθαρρύνουν τις από κοινού επιχειρήσεις των κρατών για υποθέσεις που αφορούν ξέπλυμα χρήματος καθώς και τη διακρατική συνεργασία σε δικαστικό νομικό και διωκτικό επίπεδο.

5.4.2 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

Το Δεκέμβριο του 1988 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην ιστορία μία παγκόσμια προσπάθεια καταπολέμησης των ναρκωτικών ουσιών. Η σύμβαση της Βιέννης που υπογράφηκε από 167 χώρες και τέθηκε σε ισχύ στις 11.11.1990 προέβλεπε την συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των χωρών και την ποινικοποίηση του ξεπλύματος χρήματος που προέρχεται από ναρκωτικές ουσίες. Επίσης ο τραπεζικός τομέας υποχρεώονταν σε συμμόρφωση και συνεργασία, ώστε να καταπολεμηθεί το ξέπλυμα χρήματος μέσω τραπεζής. Αναλυτικά οι χώρες οφείλουν:

- Να ποινικοποιήσουν το ξέπλυμα χρήματος που προέρχεται από ναρκωτικές ουσίες και να καταδικάζουν αυτούς που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα με την παρανομία.
- Να θεσπίσουν νόμους, οι οποίοι θα επιτρέπουν στους κατηγορούμενους να δικαστούν στην χώρα τους.
- Να θεσπίσουν νόμους ώστε να δημεύονται τα περιουσιακά στοιχεία που προήλθαν από παράνομες δραστηριότητες.
- Να θεσπίσουν νόμους ώστε να δοθεί η δυνατότητα στις δικαστικές αρχές της χώρας να προβαίνουν σε κατάσχεση βιβλίων και στοιχείων τραπεζών.
- Να διευκολύνουν την ελεγχόμενη διακίνηση ναρκωτικών ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των διωκτικών Αρχών.
- Να αυξηθεί η διμερή συνεργασία μεταξύ των χωρών
- Να θεσπίσουν νόμους που να επιτρέπουν την εκδίκαση ενός κατηγορούμενου, ο οποίος εμπλέκεται σε παγκόσμιας διάστασης έγκλημα, σε μία χώρα άσχετα με το αν αυτή εμπλέκεται άμεσα στην υπόθεση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

5.4.3 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ

Τον Νοέμβριο του 1990 υπογράφηκε από το συμβούλιο της Ευρώπης η σύμβαση για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Η σύμβαση του Στρασβούργου όπως είναι αλλιώς γνωστή αφορά κυρίως τη θέσπιση νόμων για τη δήμευση περιουσίας που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες, την ενδυνάμωση των διμερών σχέσεων μεταξύ των κρατών ώστε να αυξηθεί η συνεργασία μεταξύ των Αρχών. Τέλος επιτρέπει στις δικαστικές Αρχές την άρση του τραπεζικού απορρήτου όταν εμπλέκονται εγκληματικές δραστηριότητες.

Η σύμβαση αυτή συμπληρώθηκε από την σύμβαση του συμβουλίου της Ευρώπης το 2005 που περιλαμβάνει κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

5.4.4 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΕΡΜΟ

Η « Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος » πραγματοποιήθηκε στο Παλέρμο της Ιταλίας στις 12–15 Δεκεμβρίου 2000. Περιλαμβάνει τρία πρωτόκολλα και από την Ελλάδα επικυρώθηκε με τον νόμο 3875/2010. Το πρώτο πρωτόκολλο αφορά την

πρόληψη, καταστολή και τιμωρία διακίνησης προσώπων και ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, το δεύτερο αφορά την λαθραία διακίνηση μεταναστών και το τρίτο αφορά μέτρα κατά της παράνομης διακίνησης και κατασκευής όπλων. Επίσης η σύμβαση έχει ως στόχο να ενδυναμώσει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών που την υπογράφουν, σε επίπεδο δικαστικών και διωκτικών αρχών.

Η σύμβαση των Ενωμένων Εθνών

Η σύμβαση αυτή πραγματοποιήθηκε το 1999, αλλά τέθηκε σε εφαρμογή στις 10.04.2002 και υπογράφηκε από 132 χώρες. Οι χώρες που υπέγραψαν την συγκεκριμένη σύμβαση υποχρεούνται να νομοθετήσουν για την ποινικοποίηση των πράξεων που σχετίζονται με τρομοκρατικές ενέργειες με τις αντίστοιχες κυρώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η αρχή του φαινομένου των υπεράκτιων εταιριών εντοπίζεται στις Η.Π.Α στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, συγκεκριμένα η Πολιτεία του New Jersey, θέλοντας να αυξήσει τα έσοδά της, αποφάσισε να θεσπίσει ένα ευνοϊκό νομοθετικό πλαίσιο που προέβλεπε ευκολίες εγκατάστασης εταιριών στην επικράτεια της, με σκοπό την προσέλκυση κεφαλαίων από άλλες Πολιτείες. Αργότερα πέρασε σε ευρωπαϊκό έδαφος όπου και πήρε την τελική του μορφή.

Σήμερα οι υπεράκτιες εταιρίες συνεχίζουν να ανθούν προσφέροντας στους κατόχους τους σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως η δυνατότητα φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και απορρήτου. Επίσης προνόμιο αποτελεί η γρήγορη και σχετικά ανέξοδη σύσταση τους καθώς και το χαμηλό κόστος συντήρησης.

Λόγω της φοροαποφυγής μέσω των υπεράκτιων εταιριών, οι onshore δικαιοδοσίες, ιδιαίτερα αυτές με υψηλούς συντελεστές φορολόγησης ζημιώνονται αρκετά εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης άρχισαν να κατηγορούν τους φορολογικούς παραδείσους διαδίδοντας ότι τα υπεράκτια κέντρα είναι τράπεζες παράνομων κεφαλαίων. Σκοπός τους είναι να βάλουν «φρένο» στην ανάπτυξη των φορολογικών παραδείσων, ώστε να αυξηθούν τα έσοδα από την φορολόγηση των πολιτών.

Ο Ο.Ο.Σ.Α κινήθηκε σε αντίθετη κατεύθυνση, ισχυριζόμενος ότι οι φορολογικοί παράδεισοι είναι λιγότερο παράνομοι από ότι πιστεύει η κοινή γνώμη, προσθέτοντας ότι δεν πρέπει να ταυτίζεται το οικονομικό έγκλημα με τις offshore δικαιοδοσίες, καθώς αυτό υπάρχει σε όλα τα κράτη. Πράγματι αρκετές υπεράκτιες εταιρίες είναι καθ' όλα νόμιμες, απλώς χρησιμοποιούνται από κάποια φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία έχοντας άριστη γνώση της νομοθεσίας, εντοπίζουν εκείνα τα «παραθυράκια» του νόμου που τους επιτρέπουν να φοροδιαφύγουν νόμιμα (φοροαποφύγουν) χρησιμοποιώντας τις υπεράκτιες εταιρίες.

Πηγή του παραπάνω προβλήματος αποτελεί η αδυναμία των κρατών να συνεννοηθούν ώστε να θεσπίσουν νόμους με κοινές κατευθυντήριες γραμμές προς την αντιμετώπιση των υπεράκτιων εταιριών. Επίσης θα πρέπει να οριστούν συγκεκριμένες ποινές

για τα κράτη που δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες καθώς κάτι τέτοιο απουσιάζει μέχρι σήμερα. Επιπλέον ο Ο.Ο.Σ.Α θα πρέπει να αυξήσει των αριθμό των συμβάσεων ανταλλαγής πληροφοριών που απαιτείται ώστε μία χώρα να μην θεωρείται φορολογικός παράδεισος. Λύση στο πρόβλημα ίσως δώσει η μείωση των φορολογικών συντελεστών από τις onshore δικαιοδοσίες, πράγμα που σε συνδυασμό με την ανταλλαγή πληροφοριών και την άρση του απορρήτου θα μειώσει εξαιρετικά τα πλεονεκτήματα των υπεράκτιων εταιριών. Τέλος όσον αφορά την σύσταση εταιριών, οι onshore δικαιοδοσίες εκμεταλλευόμενες την εξέλιξη της τεχνολογίας και το διαδίκτυο θα μπορούσαν να μειώσουν σημαντικά τη γραφειοκρατία και άρα τον χρόνο και το κόστος σύστασης μιας εταιρείας.

Βέβαια ερωτηματικό αποτελεί το κατά πόσο τα ανεπτυγμένα κράτη θέλουν πραγματικά να περιορίσουν το φαινόμενο των φορολογικών παραδείσους μιας και τέτοιες δικαιοδοσίες ανθούν μέσα σε αυτά τα κράτη (city του Λονδίνου), μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ελβετία, Κύπρος) όπως και μέσα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Delaware)

Μάλιστα για την ελληνική οικονομία αποτελούν οι εικονικές τριγωνικές συναλλαγές. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ραγδαία αύξηση των εισαγωγών και σε αρκετές περιπτώσεις ενώ τα προϊόντα είναι ιδιαίτερα φθηνά στη χώρα παραγωγής τους, η τιμή πώλησης στη χώρα μας είναι υψηλή. Σε αρκετές περιπτώσεις το φαινόμενο αυτό οφείλεται στην υπερτιμολόγηση των προϊόντων από κάποια υπεράκτια εταιρεία, δημιουργήμα της ελληνικής εισαγωγικής εταιρείας, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να φοροδιαφεύγει λόγω καθώς εμφανίζει υψηλότερα έξοδα και τα προϊόντα να υπερτιμολογούνται. Ο εντοπισμός των τριγωνικών συναλλαγών από τις ελληνικές αρχές είναι ιδιαίτερα δύσκολος καθώς με την παρούσα νομοθεσία θα πρέπει να εντοπιστεί είτε σχέση κεφαλαίου είτε σύνδεση των μετόχων μεταξύ της υπεράκτιας και της ελληνικής εταιρείας.

Όσον αφορά τη χώρα μας, η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για τον περιορισμό των υπεράκτιων εταιριών ήρθε αρκετά καθυστερημένα και συγκεκριμένα το 2002 με τις διατάξεις των νόμων 2992/2002,3052/2002,3091/2002. Ένα από τα αποτελέσματα του νόμου 3091/2002 ήταν ο περιορισμός της ίδρυσης υπεράκτιων εταιριών από ελληνικές εταιρίες, με σκοπό τη δημιουργία πλασματικών δαπανών ώστε να φοροαποφεύγουν. Ο νόμος αυτός ορίζει ότι οι δαπάνες που πραγματοποιεί μια ελληνική επιχείρηση προς μια υπεράκτια εταιρεία, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της.

Με τον νόμο 3091/2002 που αντικαταστάθηκε από τον 3842/2010 ο νομοθέτης προσπάθησε να περιορίσει τις υπεράκτιες εταιρίες που δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα κατέχοντας ακίνητα με σκοπό την απόκρυψη της ταυτότητας του πραγματικού ιδιοκτήτη,

βάζοντας ετήσιο φόρο επί της αξίας του ακινήτου αλλά φόρο ενοικίου ο οποίος υπολογίζεται τεκμαρτά, κάνοντας στην ουσία ασύμφορη την κατοχή ακινήτου από την υπεράκτια εταιρεία.

Επίσης σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής διαδραμάτισε το άρθρο 31 του Κ.Φ.Ε σύμφωνα με το οποίο οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων που αγοράζονται από υπεράκτιες εταιρίες, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ελληνικής εταιρείας. Με αυτόν τον τρόπο περιορίστηκε το τακτικό φαινόμενο εικονικής αγοράς ενός παγίου στοιχείου από υπεράκτια εταιρεία, ενώ στην πραγματικότητα αγοράζόταν από onshore εταιρεία, με σκοπό την παρουσίαση διογκωμένων εξόδων και τη διενέργεια μεγαλύτερων αποσβέσεων που είχαν ως συνέπεια τη μείωση του φορολογητέου εισοδήματος.

Από ελληνικής πλευράς απαιτούνται σίγουρα περισσότεροι έλεγχοι καθώς από τις 10.000 offshore εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην χώρα μας έχουν ελεγχθεί μόνο οι 384 εταιρίες.

Με τον όρο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αναφερόμαστε στην οποιαδήποτε προσπάθεια συγκάλυψης πηγής εσόδων που αποκτήθηκαν από εγκληματικές πράξεις, ώστε να παρουσιάζονται ότι προήλθαν από νόμιμη δραστηριότητα. Οι εγκληματίες εκμεταλλεύονται αρκετές φορές την ανωνυμία που προσφέρουν οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες, χρησιμοποιώντας τις σε ένα ή περισσότερα στάδια ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Οι ανεπτυγμένες κυρίως χώρες, ειδικά από τα τέλη της δεκαετίας του 90 και μετέπειτα αντέδρασαν στο φαινόμενο υπογράφοντας διάφορες συνθήκες, στις οποίες καταδικάζουν τα διάφορα εγκλήματα από όπου προέρχεται το βρώμικο χρήμα και υπόσχονται να προχωρήσουν σε νομοθετήματα που θα περιορίσουν την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Σύμφωνα με έρευνες, τα μέτρα που έχουν πάρει οι χώρες παρουσιάζουν βελτίωση της κατάστασης αλλά δεν έχουν επιλύσει το πρόβλημα. Για να μειωθεί στο ελάχιστο το ξέπλυμα χρήματος απαιτείται από τις χώρες συνεργασία σε δικαστικό, διωκτικό, νομοθετικό επίπεδο, καθώς το πρόβλημα είναι παγκόσμιο και οι επιτήδριοι «ξεφεύγουν» εκμεταλλευόμενοι τα νομοθετικά κενά των διάφορων δικαιοδοσιών.

Οι περιορισμοί της παρούσας εργασίας, ήταν η έλλειψη στοιχείων που αφορούν τις υπεράκτιες εταιρίες, επειδή όσοι κατέχουν τέτοια σχήματα σπάνια μοιράζονται πληροφορίες αλλά και οι φορολογικοί παράδεισοι δεν δημοσιεύουν στοιχεία που να αφορούν τις υπεράκτιες εταιρίες. Επίσης, όσον αφορά το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο παρουσιάστηκαν δυσκολίες κατά την προσπάθεια ολοκληρωμένης παρουσίασης του λόγω της πολυπλοκότητας του. Έλλειψη στοιχείων και απουσία έρευνας υπήρχε στο κατά πόσο τελικά η ελληνική νομοθεσία περιόρισε τη δραστηριότητα των υπεράκτιων εταιριών στη χώρα μας από το 2002

που εφαρμόστηκε μέχρι σήμερα. Τέλος γίνεται εμφανής η απουσία ποσοτικής μελέτης από τους υποστηρικτές των υπεράκτιων εταιριών, το οποίο αποτελεί και πρόταση για μελλοντική έρευνα. Συγκεκριμένα, προτείνεται να πραγματοποιηθεί μια έρευνα που να μελετά τις επιπτώσεις που θα είχε η απουσία των υπεράκτιων εταιριών στον τομέα των επενδύσεων και στον τομέα των αποδοχών των εργαζομένων σε ένα ανεπτυγμένο κράτος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αντωνόπουλος, Δ και Κατούδης, Η. (2004), «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων», Αθήνα
- Γκόρτσος Χ. (2005), «Το διεθνές και κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και η ενσωμάτωση του στην ελληνική έννομη τάξη», Αθήνα
- Δούβης Π. (2008), «Offshore δραστηριότητες», Αθήνα
- Κακάρας Α. (2008), «Offshore αγάπη μου», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Κατσανέβας Α. (2013), «Φορολογικοί παράδεισοι και υπεράκτιες εταιρείες»
- Κάτσιος Σ. (1998), Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Η γεωπολιτική του Διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, Εκδόσεις Σακούλα, Θεσσαλονίκη
- Λεοντάρης Μ. (2004), «Έννοια της εξωχώριας εταιρείας», Εκδόσεις Παμίσιος, Αθήνα
- Λιόλιος Α. (2004), «Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και πόθεν έσχες», Εκδόσεις Epsilon net ΑΕ
- Μπεζαντάκος Α.(2014), «Offshore εταιρείες, νομικές οντότητες και σχηματικά παραδείγματα απεικόνισης των δραστηριοτήτων τους στην Ελληνική οικονομία»
- Μπόλος Α. (2013), «Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη», Νομικό Βήμα

- Παμπουκης Χ. (2001), «Οι υπεράκτιες (offShore) Εταιρίες στο Ελληνικό Ιδ.δ.δ.», δ.ε.ε.
- Σεϊμένης Ο. (2013), «Η offshore εταιρεία και τα μυστικά της»
- Τραγάκης Γ. (1996), «Οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

2. ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Blanco L. and Rogers C. (2009), “Are tax havens good neighbors? An Icd Perspective”, Ssrn Electronic Journal
- Bodan M. et. Al. (2015), “Analysis of the presence in tax havens of the largest accounting firms”, Audit Financiar, Vol. 13 Issue 126, p.p81-93
- Bucovetsky S. (2013), “Honor among tax havens”, Journal Of Public Economics.
- Burns M. and McConvill J. (2012), “Offshore financial centres: An unstoppable force for good”, Hastings Business Law Journal, Vol. 205.
- Christensen J. (2010), “The hidden trillions: Secrecy, corruption, and the offshore Interface”, Tax Justice Network.
- Christensen J. (2011), “The looting continues: Tax havens and corruption”.
- Dharmapala D. (2008), “What problems and opportunities are created by tax havens”, Business Taxation in a Globalised World, Vol. 24.
- Elhey B. (2014), “Without Offshore Tax Havens, These Companies Would Owe the U.S. This Much”, The Fiscal Times.

- Gravelle J. (2009), “Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion”, National Tax Journal, Vol. LXI, pp. 727-753.
- Hanlon M. and Heitzman S. (2010), “A review of tax Research”, Srsn Electronic Journal, Vol. 50, pp. 127-178.
- Johannesen N. and Zucman G. (2014), “The End of Bank Secrecy? An evaluation of the G20 tax haven crackdown”, American Economic Journal: Economic Policy 2014, Vol. 6, pp. 65–91.
- McLaren J. (2013), “Not all bank accounts in tax havens amount to criminal conduct”, Faculty of Business – Papers.
- “Offshore Corporations - A Brief Introduction” Harvard Business Review 9-799-119.
- Palan R. (2006), “The offshore world: Sovereign markets, virtual places and nomad millionaires”, Cornell University Press.
- Palan R. and Wigan D. (2014), “Herding cats and taming tax havens: The US strategy of not in my backyard”, Global P.
- Radu d. (2012), “Tax havens impact on the world economy”, Procedia - Social and Behavioral Sciences Vol.62, pp. 398 – 402.
- Rubin R. (2014), “Companies' offshore profits keep piling up”, Bloomberg.
- Saxhon N. (2011), “Offshore τα νησιά των θησαυρών”, Εκδόσεις ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.
- Sharman, J. (2010), “Shopping for Anonymous Shell Companies: An Audit Study of Anonymity and Crime in the International Financial System”, Journal of Economic Perspectives, Vol. 24, pp. 127–140.

- Sutherland D. et. al. (2011), “The role of Caribbean tax havens and offshore financial centers in Chinese outward foreign direct investment”.
- Tate, W. Ellram, E. and Brown S. (2009), “Offshore outsourcing of services : A stakeholder perspective”, Journal of Service Research, Vol 12, pp. 56-72.

3. ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

- www.bloomberg.com
- www.dailymail.co
- www.cbpp.org
- theodore-katsanevas.blogspot.gr
- www.economist.com
- www.researchgate.net
- www.thefiscaltimew.com
- www.unitrustcapital.com
- www.fatf-gafi.org
- www.tovima.gr
- www.naftemporiki.gr
- www.taxheaven.gr
- www.accountancygreece.gr
- www.forologikanea.gr
- www.oecd.org
- www.offshoregreece.eu
- www.syneemp.gr
- nomikisimvouli.blogspot.gr